
Vergaderjaar 2012–2013

33 605 VI

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Veiligheid en Justitie 2012

Nr. 12

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 11 juli 2013

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft op 26 juni 2013 overleg gevoerd met minister Opstelten van Veiligheid en Justitie en staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie over het **Jaarverslag ministerie van Veiligheid en Justitie 2012 en Slotwet 2012**. Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Jadnanansing

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Nava

Voorzitter: Recourt
Griffier: Nava

Aanwezig zijn vijf leden der Kamer, te weten: Berndsens-Jansen, Helder, Recourt, Taverne en De Wit,

en minister Opstelten van Veiligheid en Justitie en staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 15 mei 2013 inzake het Jaarverslag 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 1);**
- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 6 juni 2013 inzake de lijst van vragen en antwoorden over het Jaarverslag 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 5);**
- **de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 15 mei 2013 met het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 2);**
- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 6 juni 2013 inzake de lijst van vragen en antwoorden over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 6);**
- **de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 10 juni 2013 inzake de lijst van vragen en antwoorden over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 8);**
- **Slotwet ministerie van Veiligheid en Justitie 2012 d.d. 15 mei 2013 (Kamerstuk 33 605-VI);**
- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 6 juni 2013 inzake het verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over de Slotwet 2012 van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Kamerstuk 33 605-VI, nr. 7);**
- **de brief van de minister van Veiligheid en Justitie inzake Geactualiseerd Rijksbreed Wetgevingsprogramma met een bezuinigingsdoelstelling (Kamerstuk 33 400, nr. 20);**
- **de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 24 januari 2013 met het rapport Bezuinigingen op uitvoeringsorganisaties (Kamerstuk 31 490, nr. 104);**
- **de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 17 april 2013 inzake de antwoorden op vragen van een aantal commissies over het rapport Bezuinigingen op uitvoeringsorganisaties van de Algemene Rekenkamer (Kamerstuk 31 490, nr. 115);**
- **de brief van de minister van Financiën d.d. 14 mei 2013 inzake het Jaarplan Auditdienst Rijk 2013 en het overzicht uitgebrachte rapporten 2012 (Kamerstuk 33 605, nr. 13).**

Aanvang 18.30 uur

De **voorzitter**: Ik heet eenieder welkom bij dit wetgevingsoverleg. Hiervoor gelden vrije spreektijden. Desalniettemin stel ik voor de spreektijd per fractie te maximeren tot vijf minuten, ook omdat het een bijzonder wetgevingsoverleg is. We hebben niet zo veel tijd en bovendien hangen er stemmingen in de lucht. Waarschijnlijk zijn de stemmingen

rond een uur of negen. Het zou mooi zijn als we tegen die tijd al een eind op streek zijn. Misschien zijn we dan zelfs wel klaar. Naar aanleiding van berichtgeving in Het Financieele Dagblad is er vrij recentelijk nog een brief aan ons gestuurd. Ik hoop dat u in de gelegenheid bent geweest om die brief te lezen.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Voorzitter, ik heb eerst even een puntje van orde. We hebben inderdaad net een brief ontvangen. Die brief zou gaan over het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS), maar hij omvat veel meer. In die brief wordt namelijk ook een soort verantwoording afgelegd over de kritische opmerkingen die de Algemene Rekenkamer heeft gemaakt. Ik vind het een beetje bizar dat we die informatie een kwartier voor aanvang van deze vergadering hebben ontvangen. Ik vind het prima dat we informatie hebben ontvangen over GPS, maar de rest van de informatie neem ik vooralsnog voor kennisgeving aan, omdat ik niet voldoende tijd heb gehad om alles te kunnen lezen.

De **voorzitter**: Ik heb uw opmerking gehoord. Ik ben even hardop aan het denken over de consequentie hiervan. Vraagt u of de minister alsnog een mondelinge toelichting wil geven? Of is dit vooral een afkeuring van de gang van zaken en kunnen we wel doorgaan met het debat?

De heer **Taverne** (VVD): Ik sluit mij niet aan bij de opmerking van mevrouw Berndsen, althans als het gaat om de inhoud daarvan. De Kamer wil juist altijd meer informatie in plaats van minder. Dat deel van de opmerking wil ik dus corrigeren. Maar het staat eenieder vrij de informatie al dan niet te gebruiken. Volgens mij is het is dus geen belemmering.

De **voorzitter**: We hebben de opmerkingen goed gehoord. Mevrouw Berndsen, hebt u alsnog een laatste opmerking op dit punt?

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ja. Wij hebben ook een goede afspraak in dit huis dat wij minimaal twee dagen van tevoren informatie ontvangen die we kunnen meenemen in het debat. Daarom vind ik het toch wat merkwaardig dat de heer Taverne nu opeens wil verklaren dat die afspraak niet van toepassing is. Het is dus niet opmerkelijk dat ik deze opmerking maak.

De **voorzitter**: De griffier fluistert mij net in dat de afspraak is dat de Kamer minimaal 24 uur van tevoren die informatie ontvangt. U refereert terecht aan die afspraak, mevrouw Berndsen. Desalniettemin geef ik nu het woord aan de heer De Wit. Ik zeg er nog bij dat ik zelf als laatste het woord voer. Dan neemt de heer De Wit tijdelijk het voorzitterschap van mij over.

De heer **De Wit** (SP): Dat zal ik zeker doen. Voorzitter. De brief waar mevrouw Berndsen het zojuist over had, begint inderdaad met een verwijzing naar een publicatie van vandaag in Het Financieele Dagblad. Ik zou daar De Telegraaf nog aan kunnen toevoegen. Ik kom zo nog even terug op dat onderdeel. Wanneer zo'n brief een paar minuten voordat het debat begint binnenkomt, is het inderdaad heel kort dag. Het rapport van de Algemene Rekenkamer over het Jaarverslag 2012 is buitengewoon kritisch. Het zou te ver voeren om alle gebreken en kritische opmerkingen van de Rekenkamer samen te vatten, zeker gelet op de tijd. Maar er komen in ieder geval zes ernstige onvolkomenheden in voor met betrekking tot het financieel beheer. Er is ook een reeks van tekortkomingen op het gebied van de bedrijfsvoering. De Rekenkamer

stelt onomwonden dat de minister niet «in control» is. Verder is er geen inzicht, bijvoorbeeld in openstaande verplichtingen. Daarmee is er ook geen zicht op de budgetruimte. In augustus 2012 werd slechts 15% van de facturen op tijd betaald door het ministerie. Het beeld is dus niet best. Is er sprake van een financiële warboel op het ministerie? Ik wil graag een reactie van de minister, met name op het punt van de zes ernstige gebreken en de verdere onvolkomenheden. Hoe reageert hij daarop? Het tweede onderdeel van het rapport van de Algemene Rekenkamer betreft het afpakken van misdaadgeld, oftewel het plukken. De Rekenkamer meldt eigenlijk dat de minister heel hoog van de toren blaast door te zeggen dat driemaal zoveel crimineel geld zal worden afgepakt. De Rekenkamer zegt dat die doelstelling niet realistisch en niet voldoende onderbouwd is. De informatie aan de Kamer is niet eenduidig. Wat mij in dit verband het meeste is opgevallen, is dat de Rekenkamer schrijft: «Wij bevelen de minister aan om zijn eigen inzicht in de kosten en opbrengsten van het «afpakken van crimineel vermogen» te vergroten». Dat is naar mijn idee een buitengewoon ernstige opmerking. Ik zal er verder geen kwalificaties aan verbinden, maar het is in ieder geval een keiharde opmerking in de richting van de minister en het ministerie. Wat vindt de minister daarvan? De Rekenkamer is zo ver gegaan dat aanvankelijk bezwaar is gemaakt tegen het jaarverslag. Uiteindelijk zijn die bezwaren ingetrokken nadat er een verbeterplan is gepresenteerd. Desalniettemin is het de vraag wat we op dit moment nog overhebben. Mijn fractie zou het overigens buitengewoon toejuichen als de minister die hoge doelstelling met betrekking tot de pluk-ze-wetgeving en het afpakken van misdaadgeld zou behalen. Wij bepleiten immers al jaren dat er veel meer nadruk moet worden gelegd op het afpakken van crimineel geld, maar het moet wel kunnen. Ik vraag mij nog steeds af of de weerlegging van de minister voldoende is. Dan heb ik het met name over zijn verwijzing naar de systematiek van de rechterlijke capaciteit. Ik wil op dit punt graag een nadere toelichting van de minister.

Het derde onderdeel van de briefing die de Kamer heeft ontvangen van de Rekenkamer, betreft het rapport Prestaties in de strafrechtketen. Dat is een schokkend rapport uit februari 2012 over de achterblijvende prestaties van het Openbaar Ministerie, de opsporing en de rechterlijke macht. In februari 2013 heeft de Rekenkamer daarover een brief gestuurd naar de Kamer. In de recente briefing is een en ander nog een keer toegelicht. In de brief van februari 2013 worden in feite nog twee punten genoemd die ook prominent in het rapport naar voren kwamen. Het eerste punt gaat over de wijze waarop zaken bij de politie uitstromen. Als ik het goed begrijp, zegt de Rekenkamer dat een en ander in strijd is met de aanwijzing die ervoor bestaat. Het tweede punt is dat 16% van de uitgezette principale vrijheidsstraffen niet wordt gerealiseerd en dat 14% van de boetevonnissen niet wordt geïnd als gevolg van executieverjaring. Dat was toen het schokkende punt. Wat zegt de minister hierover? Ik heb begrepen dat we daar wellicht op korte termijn nieuwe informatie over krijgen, maar dit is nog steeds heel erg schokkend. Dan heb ik het met name over de geleverde prestaties.

Ik wil nog een paar dingen zeggen over het Openbaar Ministerie. Ik moet dan ook de brief die we zojuist hebben ontvangen, erbij betrekken. In De Telegraaf van vandaag staat daar ook een bericht over. Daarin wordt ronduit gezegd dat het GPS al vanaf 2011 is stopgezet. In het bericht staat ook dat het GPS weliswaar door het Openbaar Ministerie wordt gebruikt voor standaardzaken zoals winkeldiefstallen, maar dat rechters en officieren van justitie geen gebruik kunnen maken van het GPS. Hoe zit dat nu precies? In de brief van de minister wordt namelijk ook een aantal negatieve kwalificaties gegeven aan het GPS.

Eén ding vraag ik mij in het bijzonder af. Het gaat over de brief die de minister op 7 juni 2013 heeft gestuurd over KEI – zo zal ik het maar noemen – dus over kwaliteit en innovatie. Die brief staat bol van zinnen

over de digitalisering van de rechtspraak in ons land en van de vervolging en de opsporing. Er wordt echter met geen woord gerept over dit probleem met het GPS. Was het toen al bekend? Dan is het toch vreemd dat dit aspect niet aan de orde wordt gesteld in die brief. Ik wil op dit punt graag opheldering van de minister.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **De Wit** (SP): Ik kom op een ander aspect met betrekking tot het Openbaar Ministerie, namelijk de bezuiniging. We hebben daar binnenkort een debat over, althans ik hoop dat dit binnenkort kan plaatsvinden, maar dat zullen we moeten afwachten. Oorspronkelijk was er sprake van een bezuiniging van 110 miljoen euro. In de media werd gesproken van 25%. In de brief die de minister naderhand heeft geschreven, gaat het over 8,9%. Kan de minister op dat punt wat meer helderheid verschaffen?

Mevrouw **Helder** (PVV): Voorzitter. Volgens de Algemene Rekenkamer is het ministerie van Veiligheid en Justitie het enige ministerie met een ernstige onvolkomenheid in het financieel beheer. Het financieel beheer van het kerndepartement is niet in control. Hierdoor kan de Tweede Kamer het kabinet niet controleren. De Algemene Rekenkamer heeft naar aanleiding van het financieel wanbeheer bezwaar gemaakt tegen het gevoerde – of misschien moet ik zeggen «niet gevoerde» – financieel beleid. Vervolgens heeft het ministerie het Verbeterplan Financieel Beheer opgesteld. In dat verbeterplan heeft de minister aangegeven dat het financieel beheer van het ministerie aan het einde van dit jaar op orde zal zijn. De Algemene Rekenkamer heeft het bezwaar derhalve ingetrokken en heeft op het allerlaatste moment de goedkeurende verklaring bij het jaarverslag afgegeven. Daarbij is wel terecht de opmerking gemaakt dat de Rekenkamer de acties om het financieel beheer op orde te krijgen, nauwgezet zal volgen. Hiervoor geldt dus: wordt vervolgd. In de brief van de minister die we net hebben ontvangen, staat dat de Algemene Rekenkamer de jaarcijfers heeft onderschreven. Laat ik het netjes zeggen: ik vind dat de minister met die opmerking enigszins uit de bocht vliegt. Het feit dat de Algemene Rekenkamer op het punt stond de goedkeurende verklaring niet af te geven en zijn conclusie dat de Tweede Kamer het beleid van beide bewindspersonen niet kan controleren, zegt al genoeg over de puinhopen op het ministerie. Daarnaast blijkt dat de vele doelstellingen van het kabinet niet zijn gehaald en dat cijfers te rooskleurig worden weergegeven. De kernvraag is dan ook of decharge verleend moet worden, want we kunnen het gevoerde beleid niet dan wel onvoldoende controleren. Ik wacht de reacties van beide bewindspersonen op die kritiek vooralsnog af. Vooruitlopend daarop heb ik namens mijn fractie wel een aantal concrete vragen.

De minister gaat voor «een geloofwaardige rechtsstaat», maar de definitie hiervan ontbreekt. In dit debat wil ik graag een antwoord op de vraag wat de minister verstaat onder «een geloofwaardige rechtsstaat».

De Algemene Rekenkamer concludeerde dat de doelstellingen van de minister en de staatssecretaris niet goed in het jaarverslag worden geformuleerd. Voor een minister die regelmatig zegt «we gaan het doen», is dat natuurlijk erg jammer. Kunnen zowel de minister als de staatssecretaris vandaag bevestigen dat zij hun leven op dit punt zullen beteren en dat er in het volgende jaarverslag wel duidelijk geformuleerde doelstellingen staan, waar de Kamer hen dan ook op kan controleren en indien nodig kan afrekenen?

Er worden twee verschillende definities gehanteerd voor het begrip «pakkans», namelijk de «verdachtenratio» en het «ophelderingspercentage». Dit begrip moet wat de PVV betreft hoe dan ook concreet worden gemaakt, want een afrekenbaar doel moet duidelijk zijn. Ook op dit punt wil ik graag een reactie van de minister.

In het jaarverslag staat dat de criminaliteit in de laatste tien jaar met een derde is verminderd en dat deze trend zich in 2012 stabiliseert. In 2011 registreerde de politie bijna 1,2 miljoen misdrijven. De geregistreerde criminaliteit is daarmee ongeveer even hoog als in 2010. Toen was sprake van 1,8 miljoen geregistreerde misdrijven. Dat kunnen we terugvinden in de publicatie Criminaliteit en rechtshandhaving. In 2011 is de geregistreerde criminaliteit dus – zij het wat kort door de bocht – nagenoeg gelijk gebleven. Er is dus geen sprake van een daling ten opzichte van 2010. Nu geeft de minister ook nog aan dat er in 2012 geen sprake van een daling is geweest. Daarom is de volgende vraag gerechtvaardigd: wat is er dan in de laatste jaren bereikt? Graag wil ik een toelichting op dit punt. Ik kom op het adolescentenstrafrecht. Gesteld wordt dat er meer evidencebased zal worden gewerkt, op basis van verbeterde methodieken. Er is een beleidskader opgesteld voor de toepassing van elektronisch toezicht. Een en ander zal ook meer aansluiten bij de ontwikkeling van jongeren. In gewoon Nederlands gaat het dan over jeugdstrafrecht tot de leeftijd van 23 jaar. De PVV heeft tegen het vreselijke wetsvoorstel gestemd. Zij is zeer benieuwd naar de vermindering van de recidive, die volgens velen al vaststaat. Maar toevallig of niet, dat staat er nu net niet in. Er is geen duidelijkheid over de wijze waarop het effect op de recidive wordt gemeten. Aangezien de staatssecretaris op dit punt vast graag zijn gelijk wil halen jegens de PVV, ga ik ervan uit dat hij zo dadelijk zal toezeggen dat hij hiervoor een duidelijk meetinstrument zal instellen, waaruit minimaal het causale verband tussen de maatregelen en het effect op de recidive zal blijken. Zo kunnen wij dit in de toekomst met zijn allen controleren.

Ik rond af. Aan mooie beloftes hebben we niks. De Kamer moet beide bewindspersonen kunnen controleren. Dat is nu eenmaal een staatsrechtelijk feit. Dat het financieel beheer een chaos is op het ministerie, is helaas ook een feit, gezien het rapport van de Rekenkamer. Ik wil graag een antwoord op de gestelde vragen. Als eerste wil ik echter een reactie op de kernvraag aan beide bewindspersonen: waarom zou er decharge moeten worden verleend als de mogelijkheden voor de Kamer om het gevoerde beleid te kunnen controleren onvoldoende zijn? Ik heb nog even in mijn aantekeningen gekeken van de technische briefing door de Algemene Rekenkamer. In die briefing is duidelijk gezegd – ik heb het allemaal opgeschreven – dat het financieel beleid niet in orde is. Dat heb ik net al gezegd. Na allerlei berekeningen is het pas om één voor twaalf enigszins goed gekomen. Pas toen heeft de Algemene Rekenkamer de verantwoordelijkheid genomen om de Kamer te informeren ofwel goedkeuring te geven en is het bezwaar ingetrokken. Maar het ministerie moet heel hard zijn best doen om in 2013 alles op orde te hebben. Met die ernstige woorden sluit ik mijn betoog af.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Voorzitter. Het wordt een beetje eentonig, maar ook mijn fractie concludeert dat de minister niet in control is. Er zijn ernstige onvolkomenheden in het financieel beheer van zijn ministerie, zo concludeert de Algemene Rekenkamer. De financiële administratie zat in 2012 goed fout en de problemen lopen door in 2013. Terwijl er chaos bij het ministerie is, wil de minister 1 miljard bezuinigen. Een compleet plaatje ontbreekt. We krijgen plakjes in plaats van de hele worst. Gaat de minister de besparingen van 30 miljoen in 2013 door de vorming van de Nationale Politie wel halen? De reorganisatie is immers een aantal maanden uitgesteld. De kans is dus groot dat deze efficiency-maatregelen niet worden gehaald.

Erger nog, zes maanden na de start van de Nationale Politie is er nog geen duidelijkheid over de openingsbalans. Wij hebben dat vanmiddag ook met elkaar gewisseld in het algemeen overleg over de politie. Hoe zit het met de meerjarige bezuinigingen op het OM, oplopend tot 26% van het budget? Gaat de minister onmiddellijk na het reces uitsluitsel geven

over de opeenstapeling van de bezuinigingen? Krijgt de Kamer inzage in het onderzoek naar de risico's voor het OM en de mogelijkheden om de taakstelling op te vangen?

Bezuinigingen op het OM raken ook de Rijksrecherche. Dat vergeten we nog weleens. In deze tijd is er veel te doen over integriteit in het openbaar bestuur. Gaat de minister bezuinigen op de integriteitsrecherche, bij de taakstelling van 13,3% op de apparaatsuitgaven in het kader van immigratie en asiel? Dit is nog volstrekt onduidelijk. Of zal een en ander volledig worden gedekt door het afschaffen van vreemdelingendetentie? Die vraag stel ik aan de staatssecretaris.

Het ministerie van V en J staat voor grote bezuinigingen op onder andere het gevangeniswezen. Maar hoe weten we hoeveel er bezuinigd moet worden als de financiën niet op orde zijn? In het debat over het Masterplan DJI noemde collega Schouw dit «Grieks boekhouden». Het heeft namelijk ook gevolgen voor de politie en het Openbaar Ministerie. Het gaat om een bedrag van 26 miljoen bij de politie en om een bedrag van 3,38 miljoen bij het Openbaar Ministerie. Zolang we geen totaalplaatje hebben, is feitelijk iedere bezuiniging arbitrair. Iedere bezuiniging is dan een kaalslag. Ik verwacht dat de minister alles op een rij zet en dat hij één verhaal en één totaaloverzicht van de bezuinigingen naar de Kamer stuurt, inclusief de lopende taakstellingen die nog niet volledig zijn behaald. Is de minister hiertoe bereid?

De minister moet een grote schoonmaak houden bij het financieel beheer, maar ook bij de kern van zijn departement. Hij heeft zo veel wetsvoorstellen en persberichten de deur uit gedaan, dat hij door de bomen het bos niet meer ziet. In 2012 waren de mouwen flink opgestroopt op het ministerie om nieuwe wetten en nieuwe regels te maken. Maar als we terugkijken, wordt er nauwelijks een regel afgeschaft of bijgesteld, terwijl onze samenleving en opvattingen wel met de tijd meegaan. In België houdt men nu een grote schoonmaak. Verouderde bepalingen worden opgespoord en opgeschoond. Rechters, burgers, iedereen zoekt mee. Ons Wetboek van Strafrecht kan ook wel wat modernisering gebruiken. Wat moeten wij in Nederland nog met bepalingen zoals celstraf voor het gebruik van het Zwitserse wapen? Dan heb ik het niet over het rode kruis, maar echt over het wapen van Zwitserland. Een ander voorbeeld is de schending van het telegraafgeheim. Dat past toch niet meer in het digitale tijdperk? Is de minister bereid om verouderde en overbodige strafbepalingen in kaart te brengen, eventueel met hulp van rechters, het parlement en burgers, en om voorstellen te doen tot opschoning? Wellicht kunnen we met de minister afspraken dat dit de «V en J-voorjaarsschoonmaak» wordt van 2014.

Ik kom nog even terug op de financiën in het kader van de decharge. D66 is ongerust over het rommeltje bij het departement van minister Opstelten en de gevolgen voor veel mensen. Zolang de financiën niet op orde zijn, kan ik niet anders dan vraagtekens zetten bij elke bezuiniging of maatregel. De minister kan op basis van zijn eigen informatie niet weten of de 12 miljard euro op de juiste plek is geland. Hoe betrouwbaar en controleerbaar is dan de informatie die hij naar de Tweede Kamer stuurt? De situatie is zo ernstig en zo uitzonderlijk dat de Algemene Rekenkamer bezwaar heeft gemaakt tegen het financieel beheer van het ministerie. Daarnaast is er een verbeterplan opgesteld. Op basis van dat verbeterplan zal de Algemene Rekenkamer in het najaar nader onderzoek doen. Het lijkt mijn fractie raadzaam om geen decharge te verlenen aan de minister en de staatssecretaris totdat het onderzoek van de Algemene Rekenkamer klaar is.

Ik wil het nog even over GPS hebben. Ik weet niet of ik nog veel tijd heb.

De voorzitter: Er is vijfenhalve minuut verstreken, maar uw collega's hebben ook zes minuten gekregen. U hebt dus nog heel even de tijd.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik wil het nog even over GPS hebben, omdat dit onderwerp vanmiddag in het algemeen overleg over de politie aan de orde is geweest. Op basis daarvan heeft de minister die brief gestuurd. Ik heb naar aanleiding daarvan een paar prangende opmerkingen. De heer De Wit had het er ook al over. Er is van 2006 tot 2009 netjes gerapporteerd aan de Kamer. In 2010 en 2011 is de Kamer geïnformeerd door middel van de bedrijfsvoeringparagraaf. Dat is wat wonderlijk. Als je het eerst als een groot project beschouwt en de Kamer jaarlijks informeert, maar het vervolgens in een bedrijfsvoeringparagraaf wegstopt, dan klopt er iets niet. Vorig jaar, volgens mij op 4 juli, heb ik de minister in een algemeen overleg gevraagd naar de stand van zaken van GPS. De minister zei toen dat er niets aan de hand was. Dat was dus in 2012, terwijl er in 2011 eigenlijk niets meer mee gedaan is. Toen is het gestopt. Het hele GPS, dat is opgezet om compatible te zijn met zowel politiestystemen als systemen van de rechtbank, is een groot fiasco geworden. Gelet op wat dit gekost heeft, vind ik het buitengewoon ernstig dat de Kamer hierover niet is geïnformeerd.

De **voorzitter**: Mevrouw Berndsen ...

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik was al klaar.

De **voorzitter**: Inmiddels hebt u zeven minuten gesproken, mevrouw Berndsen. Daar laten we het maar bij.

De heer **Taverne** (VVD): Voorzitter. Ik dank de minister, de staatssecretaris, hun ambtenaren en de Algemene Rekenkamer voor alle informatie en alle stukken, die ons in staat stellen om het departement kritisch te volgen. De Algemene Rekenkamer heeft ernstige kritiek op het jaarverslag van het departement. Die kritiek betreft de kwaliteit van de verslaglegging, de geconstateerde rechtmatigheidsfouten en andere onvolkomenheden. Er wordt zelfs gesproken van ernstige onvolkomenheden. Die onvolkomenheden zijn ook ernstig. Het past de minister zich af te vragen hoe het zover kon komen. Wat doet de minister om ook in de toekomst te verwachten problemen te voorkomen? Acht hij de aanbevelingen van de Rekenkamer en het toegezegde verbeterplan voldoende om alle risico's die zich hebben geopenbaard, verder het hoofd te bieden?

Ik kom op een aantal meer specifieke punten. Naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer heeft de VVD-fractie al vele technische vragen gesteld. Die vragen zijn overigens naar behoren en naar tevredenheid beantwoord. Dank daarvoor! De Rekenkamer geeft aan dat het departement twee tot drie jaar nodig heeft om de problemen te verhelpen. Hoe kijkt de minister daartegenaan? Waarom zou het zo lang moeten duren? Twee tot drie jaar is nogal wat als het gaat om ernstige onvolkomenheden.

Er is vastgesteld dat er achterstanden in de betalingen zijn. In augustus 2012 werd slechts 15% van de facturen binnen 30 dagen betaald. Over heel 2012 was dat slechts 84%. De VVD hecht er groot belang aan dat de overheid rekeningen op tijd betaalt. Is de minister bereid om te garanderen dat in 2013 uiteindelijk minimaal 90% van de facturen op tijd zal worden betaald? Dat zou overigens niet heel bijzonder zijn. Het zou namelijk conform de rijksbrede norm zijn.

De Rekenkamer heeft er ook op gewezen dat de prestatie-indicatoren moeilijk te controleren zijn en dat ze binnen de keten niet consequent worden toegepast. Herkent de minister dit beeld? Als ik via internet inlog op de beleidsagenda voor 2012, lees ik op zichzelf heel helder geschetste doelen, waaruit in ieder geval een behoorlijke daadkracht spreekt. Zo kennen wij deze bewindslieden ook. Het past dan ook om nu met elkaar te bespreken of die doelen zijn gehaald. Als dit niet het geval is, dan is het de vraag waarom die doelen niet zijn gehaald. Ziet de minister ruimte voor

verbetering in het duiden van de prestatie-indicatoren? Ik heb het dan met name over het verstrekken van een bruikbare verslaglegging die de controle inzichtelijker zou maken. Wat kan de minister de Kamer toezeggen op dit punt?

De Rekenkamer twijfelt expliciet aan de haalbaarheid van de doelstelling om jaarlijks een bedrag binnen te halen als afgepakt crimineel vermogen. De Rekenkamer beveelt de minister aan zijn eigen inzicht in de kosten en de opbrengsten op dit gebied te vergroten en de Kamer beter te informeren. Herkent de minister het beeld dat de Rekenkamer hier oproept?

Hoe verklaart de minister vervolgens de kritische benadering van de Rekenkamer? Wat gaat de minister doen om ons gerust te stellen dat ook de komende jaren voldoende crimineel vermogen wordt afgepakt?

Tevens maakt de Rekenkamer zich ernstige zorgen over de organisatorische inbedding van de Nationale Politie binnen de ministeriële verantwoordelijkheid. De kritiek betreft met name de onduidelijke openingsbalans en het onvoldoende naleven van aanbestedings- en privacyregels. Het kan niet anders dan dat de minister er nu hard aan werkt om die risico's weg te nemen, zo neem ik aan. Hoe wordt voorkomen dat de zorgen van de Rekenkamer bewaarheid worden? Overigens, maar dit terzijde, is een groot voordeel van de Nationale Politie nu juist dat ook inzichtelijk en transparant wordt gemaakt hoe bijvoorbeeld wordt aanbesteed. Voordien onttrok zich dat aan het directe zicht van de Kamer, maar daarvan zal nu geen sprake meer hoeven zijn.

Ten slotte kom ik op de investeringen in de BES-eilanden. Deze worden nu niet apart verantwoord. Hierdoor kan geen kosten-batenanalyse van de inzet worden gemaakt en kan ook niet de investering per inwoner worden geanalyseerd. De VVD-fractie ziet daar een potentiële meerwaarde in en verzoekt de minister om tot een dergelijke separate verantwoording over te gaan. Is de minister daartoe bereid?

In reactie op de brief die de minister ons kort voor dit overleg heeft gestuurd en de collega's gehoord hebbende, stel ik vast dat de problemen al langer bekend zijn. Dat is ook niet zo gek, want het is een groot ICT-project. Daarbij wordt de meest uitvoerige verslaglegging aan de dag gelegd. De VVD-fractie heeft hiervoor overigens in 2009 gewaarschuwd. Misschien kan de staatssecretaris zich dat nog herinneren; destijds was hij Kamerlid. Vanzelfsprekend is de VVD-fractie wel benieuwd hoe van nu af aan de problemen verder worden ingedamd, want veel erger dan dit moet het niet worden.

Voorzitter: De Wit

De heer **Recourt** (PvdA): Voorzitter. Als laatste spreker kan ik concluderen dat wij vanavond geen vrolijke verhalen horen, ook niet van de PvdA-fractie. De kritiek van de Rekenkamer liegt er niet om. In essentie gaat het om een jaarverslag; de Kamer moet decharge verlenen. De afweging die zij moet maken, is of het jaarverslag een getrouw beeld van de werkelijkheid geeft. Dat is dan ook mijn eerste vraag aan de bewindspersonen: geeft het jaarverslag een getrouw beeld van de werkelijkheid? De wijze waarop het tot stand is gekomen, is immers op zijn zachtst gezegd niet fraai. In eerste instantie was er helemaal geen goed zicht op de uitgaven. Er moest zelfs een en ander gereconstrueerd worden. Uiteindelijk heeft de Rekenkamer toch gezegd dat hij zijn bezwaren intrekt. De vraag blijft echter: geeft het verslag een getrouw beeld van de werkelijkheid?

De tweede vraag is of wij voldoende vertrouwen hebben in de toekomst. De verantwoording over de uitgaven in 2012 is absoluut niet goed gegaan. Kunnen wij er dan op vertrouwen dat het snel goed komt, zoals de minister heeft toegezegd? In de woorden van de Rekenkamer hierover lees je enige scepsis. Ik hoop dat de minister de scepsis van de Rekenkamer en van mijn fractie kan wegnemen.

Een aantal concrete onderdelen wil ik nog aan de orde stellen. Collega's hebben deze al aan de orde gesteld, dus ik kan er wat korter over zijn. Het Financieele Dagblad wist vanmorgen – dat was goed getimed – de vinger op de zere plek te leggen. Mijn eerste punt is het GPS. Recentelijk heb ik werkbezoeken afgelegd aan rechtbanken. Ik heb een rechter horen zeggen: ik ben blij dat bij ons het systeem nog niet geautomatiseerd is, want anders moet de officier met enige regelmaat naar de tafel van de rechter komen om te vragen of hij het dossier mag bekijken omdat het GPS er weer uit ligt. Dat is wat we op de werkvloer horen. Ook in de Kamer is het aan de orde geweest. Ik sluit mij dan ook aan bij de vragen van mijn collega's. Hoe zit het met de informatie hierover aan de Kamer? Dit is immers niet nieuw.

Mijn tweede punt is Leonardo. De kern van de kritiek van de Rekenkamer betreft de invoering van dit systeem. Ook Het Financieele Dagblad geeft een aardig inzicht. Klopt het door Het Financieele Dagblad geschetste beeld van kostenoverschrijdingen en mensen die niet goed en te snel worden opgeleid, waardoor zij uitgaven en inkomsten in de verkeerde velden invoerden? Hoe gaat het hiermee in de toekomst?

Voor het afpakken van crimineel vermogen laat ik het grotendeels bij hetgeen de collega's hebben gezegd. Ik heb één aanvulling. Er is een verschil tussen verbeurdverklaren en afnemen overeenkomstig artikel 36e. Zit daar ook een wezenlijk verschil tussen in de verantwoording? In de nieuwe verantwoording wordt het samengenomen. Als je het samenneemt, hoe zit het dan met de ambities van het kabinet om criminelen stevig crimineel geld te ontnemen?

Zoals ik al zei, gaat het in een jaarverslag om een getrouw beeld van de werkelijkheid. Wat is erin gekomen en wat is eruit gegaan? Is het geld uitgegeven waaraan het uitgegeven moet worden? Het inzichtelijk maken van de doelmatigheid van de uitgaven is een stuk lastiger. De minister geeft met enige regelmaat een afrekenbaar doel, maar in 2012 was dat nog wel heel erg beperkt. Het doel vanavond is niet om het hele beleidskader door te nemen om na te gaan welke doelen gehaald zijn en welke niet, noch om te bezien of met het bestede geld het beoogde resultaat is behaald. Ik vraag wel hoe wij dat in de toekomst beter kunnen realiseren.

Voorzitter: Recourt

De **voorzitter**: Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de Kamer. Ik schors de vergadering tien minuten.

De vergadering wordt van 19.05 uur tot 19.15 uur geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan de minister.

Minister **Opstelten**: Voorzitter. Ik dank de geachte afgevaardigden voor hun reacties, ook als zij kritisch zijn geweest. Dit is voor staatssecretaris Teeven en mij een belangrijk gesprek met de Kamer.

Ik vind het vervelend als ik u heb geïrriteerd met die brief. De bedoeling was anders. Ik dacht dat het op prijs gesteld zou worden, maar als dat niet het geval is, neem ik dat volledig voor mijn rekening. Dit zijn heel vervelende zaken. Het is buitengewoon vervelend om als bewindspersoon geconfronteerd te worden met een situatie zoals die rond Leonardo. Dat ligt mij niet, dus wij moeten fors ingrijpen en de problemen aanpakken. De Rekenkamer heeft ons kritisch benaderd en daar ben ik dankbaar voor. De Rekenkamer heeft laatst ook een presentatie gegeven die er niet om loog. Wij hebben alles uit de kast gehaald met een plan van verbetering. Wij hebben ook gezegd dat dit een departement van Veiligheid en Justitie niet mag overkomen. Dit mag ons niet overkomen; dat willen wij niet. Wij zullen alles doen om het zo snel mogelijk, maar wel realistisch en zorgvuldig recht te zetten.

Er zijn zes punten aan de orde gekomen: het financieel beheer, de inkoop van het bestuursdepartement, de inkoop van DJI, het personeelsbeheer, de informatiebeveiliging en vertrouwensfuncties. Voor alle onvolkomenheden zijn verbeterplannen opgesteld. Aan verbeteracties wordt in 2013 uitvoering gegeven. Wij willen dat wij van rood naar groen gaan in de volgende rapportages van de Rekenkamer. Iedereen heeft hierover zwaar gesproken, en terecht. Het belangrijkste punt was dat het ministerie in 2012 niet in control was. Er is mij gevraagd wat ik daaraan ga doen. Ons departement heeft de afgelopen maanden in overleg met het ministerie van Financiën een plan opgesteld om het financiële beheer structureel te verbeteren. Op basis van dit verbeterplan wordt hard gewerkt aan het realiseren van verbeteringen en op basis van het verbeterplan heeft de Algemene Rekenkamer zijn bezwaar in mei opgeheven. De komende maanden zal er hard aan gewerkt worden om het financiële systeem en het gebruik daarvan verder te verbeteren. Het ministerie van Financiën, de auditdienst van het Rijk en de Algemene Rekenkamer zullen de voortgang van de uitvoering van het verbeterplan bewaken. Het ministerie van Veiligheid en Justitie krijgt daarnaast ondersteuning van andere ministeries. Ook zijn externe accountants hierbij betrokken.

De heer de Wit en mevrouw Helder vroegen of er sprake is van een financiële warboel. Het antwoord daarop is «nee.» Dat kan ik oprecht zeggen. Als het wel het geval was, zou ik het ook oprecht zeggen, al zou ik mij er dan wel voor schamen. De rechtmatigheid van de uitgaven staat niet ter discussie. Dit is door de minister van Financiën ook aan de Kamer gemeld, op 16 mei, in het verantwoordingsdebat. Ondanks de problemen heeft Veiligheid en Justitie een goedkeurende accountantsverklaring gekregen. De Algemene Rekenkamer heeft de cijfers onderschreven. De financiële informatie is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften, met uitzondering van 21 miljoen euro op artikel 91 betreffende onrechtmatige inkopen. Dat is een citaat van de Rekenkamer. De aan de Kamer verstrekte financiële informatie is dus goed en betrouwbaar. Dat kan ik volmondig zeggen; ik sta daar voor 100% voor. De problemen met het systeem zijn in kaart gebracht en worden nu aangepakt. Ook voor de andere onvolkomenheden zijn verbeterplannen opgesteld. Deze worden nu uitgevoerd.

De Algemene Rekenkamer stelt dat ik twee à drie jaar nodig zal hebben om de problemen op te lossen. De heer Taverne vroeg of het zo lang moet duren. Problemen met de financiële administratie worden in 2013 aangepakt. Conversiefouten worden binnenkort hersteld. Verbeteringen van het systeem worden in 2013 doorgevoerd. Aanpassing van de inrichting van de controlefunctie vergt meer tijd. Ik wacht de aanbevelingen af van het onderzoek van het ministerie van Financiën naar de controlefunctie binnen het Rijk. De resultaten van dit onderzoek verschijnen in september. Met die aanbevelingen zal ik de controlefunctie binnen mijn departement laten doorlichten. De aanpassing van de inrichting van de controlefunctie zal zijn beslag krijgen in 2014. Over 2014 kan de Algemene Rekenkamer pas in 2015 verslag uitbrengen. Het heeft ten volle mijn persoonlijke aandacht, want ik voel mij hier voor de volle 100% verantwoordelijk voor. Dat spreekt voor zich.

De heer Taverne heeft gezegd dat in 2012 84% van de facturen op tijd betaald is. Hij vroeg of in 2013 90% op tijd zal worden betaald. Dat zal helaas nog niet lukken. Het streven is – ik moet eerlijk zijn – om in het laatste kwartaal van dit jaar 90% van de facturen tijdig te betalen. Bij de ontwerpbegroting voor 2014 zal ik de Kamer informeren over de voortgang van de verbeteringen.

Mevrouw Bernds heeft gevraagd naar het totaal van de bezuinigingen. In de brief van 17 mei jongstleden is een nadere uitwerking van de budgettaire opgave gegeven. Onderdelen daarvan zijn in het debat in de Tweede Kamer al aan de orde geweest, zoals het Masterplan DJI. Verder hebben wij hierover in enkele AO's al gesproken.

De leden De Wit en Taverne hebben gevraagd naar de beoordeling van de Algemene Rekenkamer van mijn doelstelling in het kader van het afpakken. De terugverdienratio van 1:3 is gebaseerd op de behaalde resultaten van het FinEC-programma als voorloper van het ketenprogramma afpakken. Investerings in de strafrechtketen hebben ook daar geleid tot een stijging van het afpakresultaat. Mijn doel met betrekking tot afpakken is ambitieus, maar niet onrealistisch. Wij zijn op de goede weg, want de afpakdoelstelling voor vorig jaar was 49 miljoen. Uiteindelijk is 49,7 miljoen aan criminele winsten afgepakt. Daarmee is de doelstelling dus gerealiseerd. In mijn reactie op het rapport van de Rekenkamer heb ik aangegeven dat de extra investering in het afpakken in 2011 zijn beslag heeft gekregen en in 2012 is geoperationaliseerd. In dat opzicht komt het rapport van de Rekenkamer net iets te vroeg. Ik neem het heel serieus, want hoe explicieter, nadrukkelijker en transparanter je verantwoording kunt afleggen, hoe beter. Ik ga voor het halen van de doelstelling van het afpakken. Het OM stuurt daar zeer actief op. De Kamer kan mij daarop permanent controleren. Er is overigens ook een rijksdoelstelling op het afpakdossier. Het gaat niet alleen om de minister van Veiligheid en Justitie. Ik heb daar wel een coördinerende functie in. Ik zal een dezer dagen weer een brief schrijven namens al mijn collega's over hetgeen wij als nationale overheid hebben afgepakt. Vorige keer was dat 4,5 miljard; nu moet ik de Kamer nog even in het onzekere laten. Voor mijn deel zal ik nauwgezet de verantwoording telkens verbeteren en verbijzonderen. Ik zeg niet dat het moet zoals ik het heb gedaan. Ik luister naar de Rekenkamer. Ik wil echter wel zeggen dat ik het realistisch vind. Gun mij de ambitie, zou ik zeggen – dat heb ik ook tegen de Rekenkamer gezegd – om het net iets beter te doen dan men verwacht. Mag ik ook de Rekenkamer verrassen als dat kan? Wij moeten echter wel goed luisteren naar wat de Rekenkamer zegt. Daar zal ik zeker rekening mee houden.

De heer de Wit heeft mij gevraagd, nog eens uit te leggen hoe de ambitie ten opzichte van het afpakken kan worden gehaald zonder investering in de rechtspraak. De benodigde financiering van de rechtspraak loopt via het prognosemodel justitiële ketens zodat schommelingen in volume worden opgevangen. Nog belangrijker is dat het ketenprogramma afpakken niet alleen gericht is op ontnemen, maar ook op een toename van verbeurdverklaringen, transacties en schikkingen. Dit levert voor de rechtspraak een efficiëntere afdoening op.

Mevrouw Berndszen heeft gevraagd om een onderzoek om na te gaan welke strafbepalingen kunnen worden afgeschaft, gemoderniseerd of aangepast. Ik wil op dit voorstel ingaan door allereerst aandacht te vragen voor de wetgevende initiatieven die op stapel staan in het kader van het programma VPS, Versterking prestaties in de strafrechtketen. Ik heb de Kamer in brieven van november vorig jaar en juni jongstleden over dit grootschalige project geïnformeerd. Een onmisbaar onderdeel van het VPS-project vormt het wetgevingsprogramma. Dit programma richt zich op een aanpassing van het Wetboek van Strafvordering, dat al heel oud is. Ik zie het als een prachtige taak om het over de hele linie bij te stellen en te veranderen. Dat is hard nodig. Het komt in de kern neer op een integrale modernisering van dat wetboek. Waar nodig wordt de wettelijke regeling geactualiseerd. Ik zeg «waar nodig», want de afgelopen jaren zijn er al tal van verbeteringen doorgevoerd. Daarnaast zal het wetboek op vele plaatsen worden opgeschoond zodat het optimaal toegankelijk en werkbaar is voor de praktijk.

Het gaat hier om een forse operatie die, naar het er nu uitziet, verdeeld wordt over negen wetsvoorstellen. Wij gaan op 1 september aanstaande met dit wetsprogramma van start in nauwe samenwerking met mensen uit de praktijk. Het programma moet resulteren in een wetboek dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan een versnelling van de doorlooptijden, een vermindering van de administratieve lasten en een vereenvoudiging en stroomlijning van de procedures. In mijn rapportage over de

voortgang van het VPS-project, die ik de Kamer eerdaags zal toezenden – de rapportage wordt een dezer dagen in het kabinet besproken; wanneer kan ik nooit zeggen, maar het zal heel binnenkort gebeuren – zal ik de verschillende voorstellen voor wetgeving op het terrein van het Wetboek van Strafvordering nader toelichten. Daar komen wij dit najaar zeker over te spreken.

Bij deze herzieningsoperatie, die voor een deel een opschoningsoperatie is, houden de staatssecretaris en ik als leidraad aan wat is neergelegd in onze brief met als titel Strafrecht in een veranderende samenleving. Met die brief, die allereerst aan de Eerste Kamer was gericht, gaven wij tevens uitvoering aan de toezegging die de staatssecretaris aan mevrouw Berndszen heeft gedaan tijdens het AO over het slachtofferbeleid op 28 maart van dit jaar. De kennisgeving van die brief heeft haar, zo is mijn inschatting, op het idee gebracht om ook het Wetboek van Strafrecht op de schop te nemen. Dat is mijn vrije vertaling van wat de overweging van mevrouw Berndszen zou kunnen zijn. Over het materiële strafrecht, neergelegd in het Wetboek van Strafrecht, merk ik het volgende op. Ik haak daarbij graag aan bij hetgeen mevrouw Berndszen heeft gezegd over onze algemene constatering in de brief dat het strafrecht mee moet veranderen met de tijd. Het verheugt mij dat mevrouw Berndszen die gedachte onderschrijft. Tegelijkertijd wil ik benadrukken dat wij deze gedachte hebben ontvouwd aan de hand van het idee dat het strafrecht in deze moderne tijden telkens adequaat antwoord moet kunnen geven op nieuwe vormen van criminaliteit. Het strafrecht moet daarop toegesneden zijn. Daaraan moet voortdurend met inachtneming van alle in het geding zijnde belangen worden gewerkt.

Hiermee wil ik benadrukken dat wij met de huidige schaarste in het onderzoeksbudget de wetgevingscapaciteit zo slim mogelijk moeten inzetten. Daarmee doel ik op het ontwikkelen van nieuwe wetgeving die voor de rechtspraak in de samenleving concrete verbeteringen oplevert. Schrapping dan wel herschikking van teksten in het Wetboek van Strafrecht die obsoleet zijn en nimmer toepassing vinden, zou wenselijk zijn – dat ben ik met mevrouw Berndszen eens – maar tegelijkertijd denk ik dat wij hierin pragmatisch moeten zijn. Strafbepalingen die nooit worden toegepast, kunnen ook geen kwaad. Dan is er altijd nog het opportuniteitsbeginsel, op grond waarvan het OM kan besluiten dat er met strafvervolgning geen enkel maatschappelijk doel is gediend. Nogmaals: er zijn andere onderdelen – ik sprak zojuist over het wetgevingsprogramma VPS – die absolute voorrang moeten hebben. Tot slot worden er bij de Kamer regelmatig zogeheten verzamelwetsvoorstellen ingediend, waarin voorstellen tot aanpassing en modernisering van strafbepalingen zijn opgenomen. Graag zeg ik mevrouw Berndszen toe, bij elke daarvoor in aanmerking komende gelegenheid mogelijk obsoleete strafbepalingen onder de loep te nemen om te bezien of zij kunnen worden geschrapt.

Mevrouw **Berndszen-Jansen** (D66): Ik dank de minister voor zijn uitvoerige toelichting. Ik begrijp dat het Wetboek van Strafvordering wel op de schop wordt genomen, maar het Wetboek van Strafrecht vooralsnog niet. Dat vind ik jammer, want ik denk dat het heel goed is om dat ook op te schonen. Het zou vermoedelijk één keer een grote actie kunnen zijn omdat het op dit moment steeds raadzamer wordt om een horizonbepaling in een wet op te nemen, zodat je automatisch na vijf of soms na zeven jaar moet bekijken of een wet nog wel gehandhaafd moet worden. Dan ben je automatisch met een opschoning bezig. Ik denk dat het heel goed zou zijn om toch die actie te ondernemen. Misschien zou je het volgordelijk moeten doen: eerst het Wetboek van Strafvordering omdat de minister daar in het kader van VPS al mee aan de slag gaat, en daarna toch het Wetboek van Strafrecht.

Minister **Opstelten**: Wij zijn altijd bereid en in staat om te verwijderen wat obsoleet is, maar wij hebben capaciteit en snelheid nodig. Het gaat om de strafvordering. Willen wij stappen zetten, dan worden die via de digitale strafrechtketen georganiseerd. Dat is ontzettend belangrijk. Laten wij voor de werkzaamheden in de Kamer het volgende met elkaar afspreken. Ik wil altijd kijken naar wat er in het Wetboek van Strafrecht zou kunnen gebeuren, maar dan wel in die volgorde. Laat ik daar helder over zijn. Ik vind het idee van mevrouw Berndsens goed, maar wel in die volgorde. Als de Kamer hetzelfde doet, kunnen wij tempo maken met elkaar. Dat zal hard nodig zijn, want het is een majeure operatie, waarvan ik volgende week of de week erna het programma aan de Kamer zal sturen.

Mevrouw **Berndsens-Jansen** (D66): Is dit een «ja» of een «nee»? Ik heb gezegd: laten wij het volgordelijk doen, dus eerst het Wetboek van Strafvordering en daarna het Wetboek van Strafrecht. Als het een «ja» is, ben ik zeer tevreden en hoef ik geen motie in te dienen. Als het een «nee» is, zal ik een motie indienen.

Minister **Opstelten**: We kunnen afspreken dat we eerst het Wetboek van Strafvordering doen. Vervolgens kunnen we, als dat klaar is, naar het Wetboek van Strafrecht gaan. We zullen dat bezien. Ik wil er nog even goed over nadenken. Is dat goed? Het is namelijk majeur. U zegt – daar ben ik wel tevreden over – dat u het steunt als we eerst het Wetboek van Strafvordering doen en daarna bezien hoe we het met het Wetboek van Strafrecht zullen doen. Dat wil ik gaarne bezien, niet alleen omdat u dat vraagt, maar omdat het mij ook nuttig lijkt.

De heer De Wit heeft een vraag gesteld over de brief van de Algemene Rekenkamer over de ongewenste uitstroom bij de politievoorwaarden en boetes die nog openstaan. Dit heeft natuurlijk te maken met de strafrechtketen. Ik vind de brief die er aankomt belangwekkend, maar daar kan de heer De Wit natuurlijk weinig mee, want hij kent de brief niet. Ik stuur begin juli een voortgangsrapportage over de versterking van de prestaties in de strafrechtketen. Daarin gaan de staatssecretaris en ik in op beide thema's, diepgaander dan nu logisch zou zijn. Ik hoop dat de heer De Wit daar genoeg mee neemt. Over de openstaande voorwaarden heeft de staatssecretaris al een brief naar de Kamer gestuurd. Ik dacht in maart 2013. Het overleg met de Kamer staat ook in de planning.

De heer De Wit heeft ook nog gevraagd waar het beeld vandaan komt dat het OM tot een kwart van het budget moet bezuinigen. Ik heb daar een brief over geschreven. Daarin staan de feiten. Ik kan natuurlijk een hele analyse maken vanaf de ijstijd en aangeven hoe het financieel met het OM is gegaan, naar boven en naar beneden en dat soort dingen. Ik zit er niet zo in. Ik ben uitgegaan van de begroting van dit jaar, die gewoon is vastgesteld, en de taakstelling die het OM meekrijgt. Die is niet meer en niet minder. Het is niet gemakkelijk, maar het is te verantwoorden en te doen. In 2013 is er geen taakstelling. In 2014 is er geen taakstelling. In 2015 is er geen taakstelling. In 2016 gaat het om 20 miljoen, in 2017 om 20 miljoen en in 2018 om 12 miljoen. Ik zeg het even uit mijn hoofd. U ziet aan mij dat ik het verhaal vaker vertel, gisteravond en eergisteravond nog. Ik vind het belangrijk om ook te zeggen dat we daarover afspraken hebben gemaakt met het College van procureurs-generaal. In a nutshell kan ik zeggen dat het college dit realistisch acht onder bepaalde voorwaarden. Deze heb ik in de brief aangegeven. Ik vind het belangrijk dat het college erbij zegt dat het de prioriteiten en de afspraken over de resultaten kan nakomen, ondanks deze taakstelling. Als blijkt dat daarover toch een probleem ontstaat, kunnen we er weer over spreken. Dat is dus een uitgestoken hand van mijn kant. Ik meen dat dit ook zo in de brief staat. De heer De Wit heeft gevraagd of GPS al bekend was bij het verzenden van de KEI-brief. Ik begrijp de vraag van de heer De Wit heel goed, maar

GPS staat los van KEI. Het maakt daar geen deel van uit. Daarom wordt daar in de brief over KEI geen aandacht aan besteed. GPS is in 2011 afgesloten. «Gestopt» is in dit geval een beetje een rare term, want GPS loopt. Het systeem is niet beëindigd. Het project om het tot stand te brengen, is gestopt. Dat staat ook in de brief. Er zal bij de ontwikkeling van KEI gebruik worden gemaakt van de lessen die getrokken zijn uit het project GPS. Het wordt nu bekeken en het is bekeken. De aanbevelingen in het advies zijn overgenomen. Ze worden allemaal uitgevoerd. Het project voldoet niet aan de oorspronkelijke doelstelling uit – ik zeg het nu uit mijn hoofd – het jaar 2000. Die was ambitieuzer. Verder is wel een gedeelte, vooral wat betreft het OM, gerealiseerd. Het loopt. Dat is in a nutshell het verhaal. Het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht is niet gestopt in 2011. In dat jaar is het afgesloten, omdat het zowel bij het Openbaar Ministerie als bij de rechtspraak in gebruik is genomen. Graag vertel ik de Kamer meer over GPS, als zij dat wil.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik verbaas me toch echt over de reactie van de minister. GPS heeft niet geleverd wat bij de start was beoogd. Die zin staat in de brief van de minister. De minister zegt dat het wel wordt gebruikt, maar het wordt gebruikt voor zo'n klein beetje. De staatssecretaris geeft een groter beetje aan, maar als ik kijk naar de lijn, is het een heel klein beetje. Het functioneert niet naar behoren en het heeft vier keer zo veel gekost als aanvankelijk was begroot. Ik heb in juli 2012 aan de minister gevraagd hoe het staat met GPS en of het goed functioneert. Ik hoorde dat het prima functioneerde. Dat kan dus niet. Dan heb ik geen goede informatie gekregen. Dan is de Kamer dus ook niet juist geïnformeerd over de kosten. In de eerste jaren is het als een groot ICT-project keurig verantwoord, maar na 2009 is dat niet meer gebeurd. Alleen in de bedrijfsvoeringsparagraaf is het terug te vinden. Dat is volgens mij niet de wijze waarop je rapporteert over een groot project, zeker niet als het vier keer over de kop gaat.

Mijn vraag blijft dus staan. Wat gaat er nu gebeuren? Het OM zit met een ondeugdelijk systeem dat maar voor een klein beetje te gebruiken is. De rechtbank heeft met KEI wel een goed systeem. De systemen zijn niet compatibel, niet met de politiestructuren en ook niet met het systeem van de rechtbank. Het digitale procesdossier kan er dus op die wijze niet komen. Dat is juist een van de bezuinigingen die de minister al heeft ingeboekt op het gebied van het terugdringen van de administratieve lasten bij de politie. Ik vind dat we dat hier echt apart over geïnformeerd moeten worden.

Minister **Opstelten**: Dat laatste kan natuurlijk. De informatie kan ook uitgebreider. Ik ben het nagegaan. De eerste vraag waar je aan denkt, is hoe het gelopen is. Vanaf 2006 tot 2009 – mevrouw Berndsen zei het al – kwam de rapportage over grote ICT-projecten vanuit BZK op papier. Daarna is het rijksbeleid geworden dat er over grote ICT-projecten digitaal wordt gerapporteerd in de jaarrapportage over de bedrijfsvoering van het Rijk. Dat is gewoon algemene pandoer. Er was ook geen aanleiding om er nader over te rapporteren. Mij is het ook ontgaan dat de kosten bij de start in 2000 werden geraamd op 23 miljoen. Nadien zijn de ramingen aangepast. Dat staat ook in de brief. Voor het laatst is dit gebeurd in 2009. Daar is over gerapporteerd.

Verder is het project dus ontmanteld, want het systeem loopt. Het systeem is er. We zullen er verder altijd naar kijken bij de nieuwe projecten. KEI is als zodanig nog geen ICT-project. Dat wil ik toch aan mevrouw Berndsen meegeven. KEI is een brief, een intentie, een wil van de rechterlijke macht en van mij en het kabinet om dat programma uit te voeren. Dat geldt ook voor het project rond de strafrechtketen. De wil is er om dit uit te voeren. Het zijn nog geen digitaliseringsprojecten. Die zullen afzonderlijk aangekondigd worden. Het is een geïntegreerd proces-

systeem dat het Openbaar Ministerie en de rechtspraak de mogelijkheid biedt digitaal te werken in strafdossiers. Het systeem bestaat uit een aantal componenten: werkstroomsturing, registratie van gegevens, communicatie en digitaal werken. De Departementale Auditdienst (DAD) heeft vastgesteld dat GPS voldoende is geïmplementeerd om de standaardzaakstromen van het Openbaar Ministerie en de rechtspraak te verwerken. Het systeem wordt in de dagelijkse praktijk toegepast. Er wordt dus mee gewerkt.

Wat vind ik van de problemen bij GPS? Het project Geïntegreerd Processysteem Strafrecht heeft niet geleverd wat er aanvankelijk van werd verwacht. Daar ben ik klip-en-klaar in. Dat staat ook in het rapport. Het is ontwikkeld om digitaal werken in strafdossiers mogelijk te maken bij het Openbaar Ministerie en de rechtspraak. Toepassing ervan op alle zaken bleef problematisch. Het was dus te ambitieus. Het Openbaar Ministerie heeft het systeem gerealiseerd voor de grootste zaakstroom, te weten de standaardzaken. Hiermee is een belangrijk doel van GPS bereikt. Dat houdt in dat het systeem nu wordt gebruikt voor de verwerking van alle overtredingen en het merendeel, 75%, van de misdrijfzaken die het Openbaar Ministerie behandelt. In het kader van de programma's Kwaliteit en Innovatie rechtspraak en Versterking van de prestaties in de strafrechtketen worden straks natuurlijk vervolgstappen gezet. De zaak vergt echter een lange adem.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Uit de praktijk hoor ik toch echt andere verhalen. Ik hoor dat het systeem niet stabiel is, dat het regelmatig uitvalt, dat het niet voor de grote bulkzaken gebruikt kan worden en zeker niet voor de ingewikkelde zaken. Het functioneert niet omdat iedereen er allerlei deeltjes aan wil bouwen. Het lijkt wel alsof dit gaat over ICT bij de politie. Het lerend vermogen is dus niet erg groot.

De Rekenkamer heeft bij de politie al een keer een groot onderzoek gedaan naar ICT en ik denk dat we nu maar de afspraak moeten maken dat de Kamer nadrukkelijk apart geïnformeerd zal worden over het verloop van ICT-projecten.

Minister **Opstelten**: Dat kan ik me heel goed voorstellen. We gaan nu op weg met VPS en KEI. Ik ben bereid om een afspraak te maken over de wijze waarop we dit zullen doen. Vanmiddag hebben we ook afspraken gemaakt over de reorganisatie bij de politie. Mevrouw Berndsen zal een checklist opstellen van zaken die zij wil weten. Wij zullen daarop ingaan. Ik ben daar erg voor, omdat wij dan gezamenlijk, vanuit verschillende verantwoordelijkheden, die projecten tot stand zullen brengen. Ik ben natuurlijk ook niet gek. Ik maak iets wat niet goed is, niet mooi. Gezien de oorspronkelijke doelstelling, die veel groter was, is het project niet geslaagd. Het is echter ook niet zo dat de investeringen weg zijn. Het systeem wordt gebruikt en dat moeten we niet ontkennen. We zullen bekijken hoe dit zal aanhaken bij KEI en VPS en welke effecten dit zal hebben. Ik zal de Kamer daarover nauwgezet informeren. Dat is mijn plicht. Ik zal dat graag doen.

Voorzitter: De Wit

De heer **Recourt** (PvdA): Ik ben blij dat u de Kamer apart gaat informeren over de voortgang van informaticasystemen, meer in het bijzonder GPS. De wijze waarop het thans functioneert, lijkt overeen te komen met hetgeen ik vanmorgen in Het Financieel Dagblad las. Dat betekent echter ook dat GPS voor de complexere zaken bij het Openbaar Ministerie en de rechtbank nog niet werkt. De minister zegt dat het werkt en dat men in principe klaar is met ontwikkelen. Wat gebeurt er nog om het te laten functioneren zoals het moet functioneren? Dan kunnen het OM en de rechtbank in ieder geval met hetzelfde geautomatiseerde systeem werken,

dat ook nog eens betrouwbaar is. Ik ben het namelijk eens met mevrouw Berndsen. Ook bij mij komen signalen binnen dat het op dit moment geen betrouwbaar systeem is.

Minister **Opstelten**: De aanbevelingen in het DAD-advies zijn allemaal overgenomen. Ik denk dat het een goede afspraak is als we daar nog een uitgebreide brief over sturen. Dat is eigenlijk wat mevrouw Berndsen vraagt. Het gaat om een fundamentele brief dan de brief die ik vanmiddag heb gestuurd naar aanleiding van het artikel in Het Financieele Dagblad. Dan kunnen we ook inhaken op de vraag wat dit betekent voor het KEI- en het VPS-proces. Dat heeft de heer De Wit ook gevraagd. Ten eerste moeten wij daarin een duidelijke lijn aangeven. Hoe verhoudt het een zich tot het ander? Ten tweede moet de Kamer dit controleren. Ten derde moeten degenen voor wie we dit doen, namelijk de Raad voor de rechtspraak, de rechterlijke macht, de zittende magistratuur en het OM, hier ook vierkant achter staan. Het is een beweging die we met kracht zullen ontwikkelen en zij moeten daar in ieder geval enthousiast over zijn.

De heer **Recourt** (PvdA): We lezen dat het systeem 103 miljoen heeft gekost. U zegt dat het uitontwikkeld is en dat het werkt. Het werkt beperkt, maar het moet stabiel gemaakt worden en het moet worden uitgebreid. Als u de Kamer informeert, kunt u dan ook zeggen wat het nog extra zal kosten? Of hebt u daar nu al inzicht in?

Minister **Opstelten**: Ik heb net aangegeven hoe de bijgestelde ramingen waren vanaf 2000 tot 2009. Dat zijn de cijfers die ik op dit moment te bieden heb. Ik zeg toe dat ik in dat stuk ook het financiële verhaal zal stoppen. Ik zal ook schrijven hoeveel het heeft gekost en – ik zou bijna zeggen – wat het waard is. Dan krijgt u een beeld van datgene wat niet gelukt is. Welke investeringen hebben eigenlijk niks opgeleverd? Daar kan ik nu geen antwoord op geven, maar ik vind uw vraag terecht. Ik wil het zelf ook weten.

Voorzitter: Recourt

De heer **De Wit** (SP): Na de vragen die al gesteld zijn, heb ik ook nog een vraag aan de minister over GPS. Klopt het beeld dat hij nu creëert? Ik heb hier de publicatie van De Telegraaf voor mijn neus. Er wordt gezegd dat het project eind 2011 in stilte is stopgezet, terwijl grote delen van het programma ongebruikt zijn gebleven. Aan het eind van het project is tien jaar gewerkt. Door de mislukking moeten de rechters en officieren langer blijven werken met papieren strafdossiers, aldus De Telegraaf. Dit betekent, zoals mevrouw Berndsen ook al zei, dat er sprake is van een heel beperkt gebruik voor standaardzaken, niet door rechters of officieren van justitie, maar op het lagere, eerdere niveau. Klopt dat? Hebben we nu een systeem dat we moeten weggooien wanneer KEI wordt gerealiseerd en er aan een nieuw systeem wordt gewerkt? Of wordt dit systeem, dat nu stilligt, verbeterd en aangepast, waarna het wordt uitgesmeerd over iedereen die bij de rechtspraak betrokken is?

Minister **Opstelten**: De vraag van de heer De Wit kan ik me heel goed voorstellen. In zijn plaats zou ik dezelfde vraag gesteld hebben. Het is echter niet in stilte afgesloten. Het proces als zodanig is afgesloten, maar het systeem gaat door. Dat is duidelijk. Er is geen aanleiding om daarover te vergaderen.

Hoe sluit het aan op KEI en VPS? Ik moet dit goed bekijken en voor de Kamer inzichtelijk maken. Of dit leidt tot nadere investeringen of misschien desinvesteringen, houd ik even open. Ik wil er goed, deskundig advies over hebben en ik wil er met de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal over spreken, met ter zake deskundigen

van goed niveau. Dit moeten niet alleen ICT-deskundigen zijn, ook de gebruikers moeten hier iets van vinden. Dat hebben we inmiddels geleerd van de ICT bij de politie. Laat ik daar niet te veel over zeggen, want er kan morgen zomaar weer iets gebeuren. In ieder geval is de attentie daar verlegd van de ICT-mensen naar de gebruiker. Er wordt gekeken naar wat de gebruiker wil. Daar moet je je investeringen op plegen. Zo wil ik het nu doen. Er is, gelet op de berichten, mijn brief en datgene wat er gaat komen, alle aanleiding voor om daar buitengewoon ambitieus en diepgaand naar te laten kijken en de Kamer daar in alle transparantie binnen niet al te lange tijd over te informeren.

Mevrouw Helder vraagt aan mij wat ik versta onder een rechtvaardige rechtsstaat. In een rechtsstaat stelt de wetgever duidelijke regels en handhaaft hij die. De wetgever is er ook zelf aan gebonden. De rechtsstaat beschermt burgers en grijpt streng maar rechtvaardig in wanneer dat nodig is. Mag ik het zo kort en bondig samenvatten, zoals ik dat vaak doe? De heer Taverne vraagt hoe we de financiële risico's in de bedrijfsvoering van de politie voorkomen, rekening houdende met de aandachtspunten van de Algemene Rekenkamer. Mevrouw Bernds heeft er vanmiddag en vanavond ook het nodige over gezegd. In het rapport van de Algemene Rekenkamer wordt een aantal risico's benoemd. Ik dank de Algemene Rekenkamer daarvoor. Wij houden van tegenspel. Voor de specifieke risico's worden specifieke maatregelen getroffen om deze te mitigeren. Op het terrein van de inkoop werkt de politie bijvoorbeeld, in overleg met het ministerie, aan een stevig verbetertraject. Dit is een prachtig voorbeeld. Je ziet waarom inkoop in een nationale politie veel beter wordt georganiseerd dan in een regionaal bestel met 25 autonome organisaties. Men zal proberen om gezamenlijk in te kopen, maar in een nationaal bestel gebeurt dit steviger en kun je hogere kwaliteit inhuren of in dienst nemen en ontwikkelen. Het is heel goed om daar scherp over te spreken. Het plan van aanpak hiervoor is weldra gereed.

Voor de informatievoorziening is er, zoals de Kamer weet, een bijgesteld aanvalsprogramma dat een doorwrochte monitoringssystematiek en structuur kent. Vanuit de financiële kolom van de Nationale Politie wordt stevig gestuurd op naleving van de beschikbaar gestelde budgetten door de bedrijfsvoeringskolommen. De politie is gestart met het uitvoeren van periodieke risicoscans op de gehele bedrijfsvoering. Waar dat nodig is, worden er risicobeperkende maatregelen getroffen. De korpsleiding zelf, en in tweede instantie het departement, bewaken, uiteraard onder mijn volledige verantwoordelijkheid – dat zeg ik met nadruk erbij – de voortgang via financiële maandrapportages en periodieke managementsrapportages op het gebied van financiën en beheer. De politie is hard bezig en heeft een goede start gemaakt met de inrichting van haar financiële beheerfunctie. Ten behoeve van de verdere opbouw van het financiële beheer zal tevens een externe nulmeting worden uitgevoerd. Dat is natuurlijk heel belangrijk maar eigenlijk ook vanzelfsprekend. Mevrouw Bernds vraagt of de Nationale Politie de reorganisatie kan waarmaken in het licht van alle bezuinigingen binnen Veiligheid en Justitie. Daar hebben we vanmiddag ook over gesproken. Zij zegt dat zij de openingsbalans nog niet heeft ontvangen. Ik heb mevrouw Bernds vanmiddag verteld dat de openingsbalans volgende maand naar de Kamer wordt gezonden. Dat is ook heel logisch, want die openingsbalans is natuurlijk afhankelijk van de slotbalansen van de 25 korpsen. Die moeten daar accountantsverklaringen voor hebben. De openingsbalans en de begroting van de Nationale Politie worden momenteel opgesteld, binnen de financiële kaders die ervoor zijn. Ik heb daar zelf een heel goed gevoel bij.

De financiële opgave is niet makkelijk, maar het moet kunnen. De financiële opgave voor de Nationale Politie is groot, mede in verband met de bij de Kamer bekende boventalligheid in de operationele sterkte. Die boventalligheid is echter van tijdelijke aard. Zij zal worden teruggebracht.

De politie is in staat om de financiële uitdagingen op te vangen binnen de eigen middelen en budgettaire kaders. De betaalbaarheid is niet in het geding, zeg ik met een streep eronder. De Kamer zal de begroting en de meerjarenraming op Prinsjesdag ontvangen, tegelijk met de begroting van Veiligheid en Justitie. De politie heeft ook een taakstelling van 230 miljoen structureel die moet worden ingevuld. De politie heeft deze taakstelling meegekregen bij het plan om tot een nationale politie te komen.

Mevrouw Bernds en mevrouw Helder hebben gevraagd wat de gevolgen zijn van de bezuinigingen op het gevangeniswezen voor de politie. Ze doelden hierbij met name op de relatie tussen de additionele dekking van 69 miljoen euro om de wijziging in het Masterplan Dienst Justitiële Inrichtingen op te vangen en bladzijde 18 van het Uitvoeringsprogramma Vorming Nationale Politie. Ter dekking van de wijzigingen in het Masterplan DJI worden de loon- en prijsbijstelling voor 2012 niet uitgekeerd aan de onderdelen van V en J. Dat is bekend. Dit geldt dus ook voor de Nationale Politie. Het betreft een eenmalige inhouding van de loon- en prijsbijstelling, die reeds beschikbaar is op de begroting van V en J. Uiteindelijk zal een bedrag oplopend tot structureel 69 miljoen met ingang van 2018 beschikbaar zijn om deze wijzigingen te financieren. Niet-uitkering van de prijsbijstelling betekent dat de Nationale Politie de gestegen prijzen binnen het beschikbare budget zal moeten opvangen. Het op de begroting van V en J beschikbare budget voor de loonbijstelling was bestemd voor de stijging van de sociale werkgeverslasten, premie, pensioen en sociale zekerheid, in 2013. Het niet-uitkeren van de loonbijstelling aan de Nationale Politie betekent dat ook de stijging van de werkgeverslasten geheel binnen het beschikbare budget dient te worden opgevangen. Het heeft geen gevolgen voor de financiering van de in 2012 gesloten arbeidsvoorwaardenovereenkomst. De begroting voor 2014, inclusief de meerjarenraming voor 2015–2018, wordt op dit moment opgesteld. Daarin wordt deze problematiek meegenomen.

Voor mijn terrein zeg ik tot slot het volgende tegen mevrouw Helder. Zij heeft aan mij gevraagd waarom er decharge zou kunnen worden verleend. Naar mijn mening zou die moeten worden verleend. Ten eerste moet dat vanwege de wijze waarop wij antwoord hebben gegeven op de kritiek van de Rekenkamer. Wij nemen die zwaar op en wij nemen onze volle verantwoordelijkheid daarvoor. Ten tweede zijn wij bereid om in de rapportage onze prioriteiten en doelstellingen nog helderder en misschien minder gefragmenteerd weer te geven. Wij rapporteren over hoe de politieprioriteiten ervoor staan. Over het OM wordt ook anderszins gerapporteerd. Wij leren natuurlijk ook van wat wij meekrijgen in een debat als dit. Wij leren ook van wat wij van de Algemene Rekenkamer meekrijgen. Wij gaan dat dus perfectioneren. Dat is absoluut onze ambitie. Ten derde heeft de Algemene Rekenkamer de cijfers onderschreven. De financiële informatie is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Dat is belangrijk. De aan de Kamer verstrekte financiële informatie is dus goed en betrouwbaar, en daar gaat het om.

De heer **Taverne** (VVD): Tenzij de staatssecretaris daarop antwoord moet geven, krijg ik nog antwoord op mijn vraag over de BES-eilanden.

Minister **Opstelten**: De BES-eilanden horen bij de portefeuille die elk van ons behartigt. Als het dus over gevangenen gaat ...

De heer **Taverne** (VVD): Als de minister mij toestaat: ik heb gevraagd naar de investeringen en de niet-afzonderlijke verantwoording daarvan op de BES-eilanden. Juist nu alle onderwerpen dienaangaande de vakdepartementen betreffen, wil ik daarop graag nog antwoord hebben, en ook op

mijn vraag of de minister of de staatssecretaris bereid is om die afzonderlijke verantwoording op zich te nemen.

Minister **Opstelten**: Daar ben ik toe bereid. Het spijt me dat ik die vraag niet direct heb beantwoord.

Mevrouw **Helder** (PVV): Er is een vraag open blijven staan over de pakkans. Er worden twee definities gehanteerd. Ik hoor graag van de minister welke het nu moet zijn. Ik heb erover gesproken dat het nu eens de verdachtenratio en dan weer het ophelderingspercentage is, maar het moet gewoon een concreet begrip zijn.

Minister **Opstelten**: De verdachtenratio en het ophelderingspercentage zijn allebei interessant voor mevrouw Helder. Voor beide hebben wij altijd meerjarige resultaatsverplichtingen aangegeven voor waar wij willen uitkomen. Wij doen dat bij de high-impact crimes, maar ook bij de andere zaken. Ik ben er dus voor om beide in stand te houden. Het OM en de politie zijn er helemaal aan gewend om dat te doen.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik zou ook nog graag antwoord willen hebben op mijn vraag over de eventuele bezuinigen op de Rijksrecherche. Daarover heb ik namelijk niets gehoord. Verder heb ik een vraag gesteld over de 30 miljoen die ingeboekt was als besparing in het kader van het producten- en dienstencentrum dat gerealiseerd moet worden binnen de Nationale Politie. Nu de reorganisatie wordt uitgesteld, is de vraag of de besparing van 30 miljoen nog wel te halen is.

Minister **Opstelten**: Op de Rijksrecherche wordt niet bezuinigd. Dat is duidelijk.
De vraag over het Politiedienstencentrum begrijp ik niet helemaal.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Er is een taakstelling op de Nationale Politie gelegd.

Minister **Opstelten**: Ja, van 230 miljoen.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ja, maar dat is de uiteindelijke taakstelling na 2017. Die begint in 2013 met 30 miljoen. Die is gerelateerd aan de bezuinigingen die moeten plaatsvinden in het niet-operationele deel van de politie. Nu dat allemaal uitgesteld wordt, is mijn vraag dus of die 30 miljoen wel te halen is.

Minister **Opstelten**: Nee, het wordt gerealiseerd. Ik heb de cijfers bijna altijd in mijn hoofd zitten, maar ik heb ze niet allemaal bij de hand. In het natuurlijk verloop van de niet-operationele fte's is al een boel aan de gang. Dat gebeurt natuurlijk door middel van vacaturestops en dat soort zaken. Daar wordt dus op gestuurd. Het wordt dus gerealiseerd.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

Staatssecretaris **Teeven**: Voorzitter. Ik dank de leden voor hun inbreng. Aan mij is een veel geringer aantal vragen gesteld. Ik zal meteen maar reageren op de opmerking – het was niet echt een vraag – van mevrouw Berndsen over het Grieks boekhouden. De heer Schouw heb ik dit ook in diverse media horen vertellen. Het is niet helemaal waar. Eigenlijk is het helemaal niet waar. DJI heeft een negatieve vermogenspositie. Dat heb ik ook aangegeven in de begroting. Vorig jaar was al bekend dat dit zo was. Om de negatieve vermogenspositie weg te werken, hebben wij een oude

bezuiniging die nog stond uit Balkenende IV moeten optellen bij een aantal geringere bezuinigingen van Rutte I. Dat heeft geleid tot het plaatje van 340 miljoen, waar in eerste instantie van uit werd gegaan. Dat is nu teruggebracht door een andere dekking van 69 miljoen van de loon- en prijsbijstelling. Daarover heeft de minister uitgebreid verteld. Dat betekent dat er in totaal nog 271 miljoen, oplopend tot 2018, moet worden bezuinigd.

Overigens kan dit de D66-fractie niet helemaal vreemd voorkomen, want in het Lenteakkoord over het jaar 2013 is natuurlijk ook gesproken over de vermogenspositie van DJI. Dat was allemaal duidelijk. De fractie van D66 is met een structurele bezuiniging tot een bedrag van 34 miljoen akkoord gegaan. Ik ben daarom ook buitengewoon geïnteresseerd in de inbreng van de D66-fractie morgen, omdat ik daarmee rekening heb gehouden. Nu zitten wij door de enkelband en door het meerpersoons celgebruik veel dichters in de buurt van de structurele bezuiniging van 34 miljoen. Ik ben dus zeer geïnteresseerd in de inbreng morgen van collega Schouw van de D66-fractie, want dit is zo'n beetje waarmee D66 akkoord is gegaan. Deze opmerking is echter ten overvloede.

De **voorzitter**: Mevrouw Berndsén, u wordt uitgedaagd. Ik merk echter op dat wij dit debat morgen voeren.

Mevrouw **Berndsén-Jansen** (D66): Bovendien zal ik dat debat niet doen. Dat doet mijn collega. Voor de heel grote bezuiniging heeft D66 helemaal nooit getekend. Die 34 miljoen zou kunnen, maar wij hebben nooit getekend voor de 340 miljoen die teruggebracht is.

Staatssecretaris **Teeven**: Ik ben toch heel blij met de opmerking van mevrouw Berndsén. Die 34 miljoen in de begroting voor 2013 zag op elektronische detentie en op bezuinigingen op tbs. Wij zijn dus toch al iets dichters bij elkaar gekomen. Over die structureel 34 miljoen is in ieder geval een akkoord te verwachten van de fractie van D66, maar dat volstrekt terzijde.

De heer de Wit heeft mij gevraagd welke acties kunnen voorkomen dat straffen door verjaringen niet worden opgelegd en ervoor zorgen dat er niet wordt verjaard. Op dit moment wordt 87% van de principale vrijheidsstraffen binnen 24 uur ten uitvoer gelegd of afgerond. Dat is de situatie van vandaag, die wij hebben verantwoord in de stukken. Dat is nog lang geen goed resultaat, want het betekent dat je 13% tekortkomt. Daar hebben we een aantal acties op ingezet. Wij hebben het binnen de tien eenheden van de Nationale Politie zo georganiseerd dat er meer gestructureerd wordt ingezet op de executie. Er is ook een portefeuillehouder executie benoemd binnen de Nationale Politie. Die gaat erop toezien dat wij structureel gaan proberen om de voorraad openstaande vonnissen in te lopen. Wij hebben natuurlijk een ijzeren voorraad – laat ik het een «koude» voorraad noemen – waar niet aan gewerkt kan worden. Dat is de voorraad mensen die waarschijnlijk nooit meer binnenkomen. Er is een grote voorraad kleine zaken waarvan het strafrestant minder is dan 120 dagen. Ook is er een grote hoeveelheid zaken met een strafrestant van meer dan 120 dagen waarbij extra acties noodzakelijk zijn. Die opvatting deel ik volledig met de heer De Wit en andere leden van de commissie. Mevrouw Helder heeft er ook een debat over aangevraagd. Ik heb het in de brief van 22 maart uitgelegd. We gaan graag in debat met de commissie in een AO of in de plenaire zaal. Dat maakt de minister en mij niet uit. Dan zullen wij aangeven welke acties wij concreet hebben ingezet. Dat zal gaan om het verbeteren van de snelheid van de tenuitvoerlegging, om de extra inzet voor de opsporing van veroordeelden – daarover hebben wij heel concrete ideeën binnen het kabinet – en om betere informatie-uitwisseling tussen de politie en andere partners in de executieketen. Daaraan kon inderdaad nog veel worden verbeterd. Die

zaken zijn ook in gang gezet volgens op de brief van 22 maart. Ik kan mij de vragen die zijn gesteld door de leden Marcouch en Recourt, nog heel goed herinneren. Dat waren vragen over de tenuitvoerlegging van de opsporing van veroordeelden. Als veroordeelden worden opgespoord, is er voldoende executiecapaciteit om de straffen ten uitvoer te brengen. Daar hoeft de commissie zich geen zorgen over te maken. Dat is geborgd. Mevrouw Helder heeft een vraag gesteld over het adolescentenstrafrecht. Op welke manier meet ik de inspanningen om de effectiviteit van het adolescentenstrafrecht te verbeteren? Ik heb dat toegelicht tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel waar inmiddels over gestemd is. Dat doen wij natuurlijk aan de hand van de tweejaarsrecidive. In dit geval gaat het om de vijfjaarsrecidive. Ik roep het aangenomen amendement-Kooiman (33 498, nr. 12) in het kader van dat wetsvoorstel in herinnering. Dat ziet op de evaluatie na vijf jaar. Dat was een belangrijk punt voor een meerderheid van de fracties. De recidive zal in de evaluatie zeker worden genomen. Zowel de tweejaarsrecidive als de vijfjaarsrecidive – normaal is dat de zevenjaarsrecidive – zal het WODC monitoren. Dat wetsvoorstel moet echter nog wel even door de Eerste Kamer. Daar zal nog de nodige weerstand zijn.

Mevrouw **Helder** (PVV): Ik dacht al dat het WODC weer als een duveltje-uit-een-doojsje zou komen. Daar gaat het niet om. Ik vind het heel leuk dat de tweejaars- en zevenjaarsrecidive gemonitord worden, maar de PVV wil weten – ik denk dat ieder Kamerlid dat wil weten – wat het causaal verband is tussen de ingezette maatregelen die op kosten van de belastingbetaler door de regering worden ingezet om de recidive te bestrijden en het effect daarvan. Ik geloof dat er inmiddels tien maanden voorbij zijn nadat ik die vraag voor het eerst heb gesteld. Daarin is in ieder geval de PVV geïnteresseerd, want op basis daarvan kunnen wij conclusies trekken. Het causaal verband moet duidelijk zijn, niet de cijfers, maar het verband tussen de ingezette maatregelen en de uiteindelijke effecten op de recidive.

Staatssecretaris **Teeven**: Daar heeft mevrouw Helder helemaal gelijk in. Dat zal het kabinet graag doen. De inzet komt van twee kanten. Die vindt repressief plaats aan de achterzijde. In hoeverre worden mensen gedetineerd en in hoeverre ben je in staat om de executie van vrijheidsstraffen ten uitvoer te leggen met betrekking tot jongeren? Daarvoor is voldoende capaciteit. We zijn ook in staat om dat te doen. Enerzijds is een effect dat weliswaar nooit wordt gemeten, maar dat wel optreedt, dat mensen gedurende de tijd die zij gedetineerd zitten, niet buiten lopen. Dat heeft dus sowieso effect op de recidive. Op het moment dat mensen binnen zitten, lopen zij immers niet buiten. Maar anderzijds is het nog veel belangrijker dat je ook preventieve maatregelen neemt. Dat vindt de meerderheid van de Kamer. De PVV-fractie vindt dat wat minder, maar andere fracties vinden dat allemaal wel belangrijk. Je moet er ook voor zorgen dat jongeren niet opnieuw in de fout gaan. Heel veel doelstellingen van het adolescentenstrafrecht zijn bedoeld om de keten te verbeteren en moeten ervoor zorgen dat mensen niet opnieuw in de fout gaan. Hoe het met die maatregelen gaat en wat die opleveren, gaan we dus ook meten.

Mevrouw **Helder** (PVV): Daar ben ik het helemaal mee eens. De PVV wil weten of het werkt. De PVV wordt altijd lekker in de hoek gezet dat zij dat preventieve gedoe maar links geneuzel vindt, en dat vindt zij ook. Als de regering zegt dat het wel werkt, moet zij dat onderbouwen. Dat wil ik namelijk zo graag weten. Dan kan de regering pas tegen de PVV zeggen dat die het totaal fout heeft met haar verwijt van links geneuzel. Ik heb ook weleens naar het hoofd geslingerd gekregen dat ik appels met peren vergeleek, maar uiteindelijk kreeg ik wel gelijk. Daar gaat het om. De Kamerleden moeten weten of de bestede belastingcenten goed worden

besteed omdat de recidive is verminderd. Volgens mij moet de regering dat ook willen weten. Daarin is de PVV geïnteresseerd. Slachtoffers moeten vermeden worden. Ik denk dat de regering dat ook wil. Daarom moeten wij dat meten, want meten is weten. Dat geldt zowel voor de preventieve maatregelen – het kabinet gaat er altijd van uit dat die werken, terwijl wij dat nog niet weten; ik ben blij dat dit gemeten gaat worden – als de repressieve maatregelen. Ik ben blij met de toezegging van de staatssecretaris dat beide worden gemeten.

Staatssecretaris **Teeven**: Laat helder zijn dat ik niet degene wil zijn die de PVV-fractie beticht van geneuzel. Dat zou ik niet op mijn geweten willen hebben. Ik zou wel de laatste zijn die dat over mevrouw Helder wil zeggen. Zo ken ik haar ook helemaal niet. Het zijn serieuze vragen. Mevrouw Helder zegt «meten is weten» en dat realiseren de minister en ik ons terdege. Daarom is het heel belangrijk dat wij weten waar wij geld aan uitgeven, kijkend naar de financiële huishouding. Daarover heeft minister in zijn eerste termijn al veel gezegd. Het heeft effect als je die zaken met elkaar in verband brengt. Ik kan het niet beter zeggen dan de minister het al heeft gedaan. Wij gaan onze inspanningen daar zeker op richten. Het is absoluut geen geneuzel wat mevrouw Helder vraagt. Het zijn heel gerechtvaardigde vragen. Er moeten goede cijfers voor komen om na te gaan of het werkt. Dat wij over dat onderwerp anders denken en dat opsluiten niet het enige is wat helpt, maar dat je ook kunt voorkomen dat mensen opnieuw moeten worden opgesloten en dat dat ook kan helpen, zijn belangrijke punten. Over het effect verschillen wij van mening, maar wij verschillen er niet over van mening dat wij het willen weten en dat het moet worden gemeten. Dat is dus helemaal goed.

Voorzitter. Dat brengt mij bij mevrouw Berndsens, die een heel expliciete vraag heeft gesteld over de vreemdelingenketen. Wat gaat de staatssecretaris precies doen? Ik verwijs op dat punt naar mijn brief die ik naar aanleiding van de aangenomen motie-Van Hijum (19 637, nr. 1666) op 14 juni naar de Kamer heb gestuurd. Eigenlijk kun je de bezuinigingen in de vreemdelingenketen in twee pasjes onderscheiden. Enerzijds heeft 51 miljoen betrekking op de vreemdelingenbewaring. Deze bezuiniging vindt plaats binnen het directoraat-generaal Jeugd en Sanctietoepassing. Van deze 51 miljoen aan bezuinigingen wordt 10 miljoen geherinvesteerd in alternatieve maatregelen. Dat levert een nettobezuiniging op van 41 miljoen in de vreemdelingenketen bij het directoraat-generaal Jeugd en Sanctietoepassing. Anderzijds gaat het om een structurele bezuiniging die begint met 101 miljoen in 2013 en oploopt tot 209 miljoen in 2018. Die is verdeeld over de drie onderdelen, namelijk het COA, de IND en de DT&V in de vreemdelingenketen. Bijvoorbeeld bij het COA moet 50 miljoen worden gerealiseerd door de beperking van de instroom. Bij de IND moeten wij dit gaan doen door een reorganisatie, de versnelling van procedures. Ook denken wij te kunnen bezuinigen op de perikelen rondom de leges. Bij de DT&V moet er een aantal taakstellingen worden gerealiseerd, net als bij de IND en het COA. Het is helemaal uitgesplitst. In de kleine vreemdelingenketen moet oplopend tot 2018 209 miljoen worden gerealiseerd bij het COA, de IND en de DT&V. In de vreemdelingenbewaring als onderdeel van Dienst Justitiële Inrichtingen zijn er 51 miljoen aan bezuinigingen. Daarvan wordt 10 miljoen teruggeploegd als investering in alternatieven voor de vreemdelingenbewaring. Ik zal de Kamer voor het zomerreces informeren over de alternatieven die er zijn – dat moest immers nog, dat hebben wij gedeeld – maar dit moet nog worden besproken in de ministerraad. De leden moeten dus nog even geduld hebben.

Dat brengt mij op de opmerking van de heer Taverne over de investeringen in de BES-eilanden. Het klopt dat er vanuit de portefeuille waarvoor ik politieke verantwoordelijkheid draag, een substantiële investering is gedaan in het gevangeniswezen in Bonaire. Ik kan mij goed voorstellen

dat de VVD-fractie die investering zichtbaarder wil hebben. Daar bestaat geen enkel bezwaar tegen. Ook op Sint-Eustatius wordt een structurele investering gedaan in een kleine gevangenis met dertig cellen. De minister heeft dat de afgelopen week nog besproken op de Caraïben. Het leek wel alsof hij weken was weggeweest, maar het was niet meer dan een week. Hij heeft mijn portefeuille toen ook meegenomen. Het is natuurlijk het voorrecht van de minister om dat over all te kunnen doen. Daar ga ik niet over.

Minister **Opstelten**: Nee, zo is dat.

Staatssecretaris **Teeven**: Daarom zeg ik het ook. Wij willen de extra investeringen op de BES-eilanden dus heel goed zichtbaar maken. Mevrouw Berndsden heeft veel interesse in automatisering. Daarom vertel ik haar ook maar een succesverhaal binnen de vreemdelingenketen. Ik heb dit ook met collega Schouw besproken. Volgens de vijfde voortgangsrapportage van INDiGO heeft het in totaal 95,5 miljoen gekost. Wij zijn nu echt bijna zover dat het systeem 100% stabiel is en dat wij alle cijfers kunnen produceren. Dan zitten wij dus niet meer met dat vervelende gat dat Nederland niet kon laten zien wat er gepresteerd werd in de vreemdelingenketen. Over 2013 kan dat allemaal wel. Wij zijn daar optimistisch over. Bijna alle vreemdelingenzaken zijn geconverteerd. Er wordt alleen nog met het nieuwe systeem gewerkt. Dat moet mevrouw Berndsden als muziek in de oren klinken. Er wordt dus niet meer gewerkt met de twee systemen, het oude en het nieuwe vreemdelingensysteem, naast elkaar. De procedures gaan dus nog sneller en beslissingen over wat er met een vreemdeling in Nederland moet gebeuren, kunnen nog sneller worden genomen. Kan hij zijn toekomst hier hebben of niet? De instroomcijfers van het COA denken wij op die manier ook te kunnen terugdringen. Dat is de volgende uitdaging die staat voor het jaar 2014. Ik ben blij dat de aandacht van de D66-fractie zich ook over het totale automatiseringspakket uitstrekt, want dat scherpt ook mijn enthousiasme om daar steeds opnieuw naar te kijken.

Mevrouw **Berndsden-Jansen** (D66): Het is bepaald niet mijn hobby, maar in een andere functie in het recente verleden heb ik daarmee zo veel te maken gehad dat ik iets van de narigheid begrijp. Ik ben er inderdaad blij mee. Ik heb van mijn collega gehoord dat INDiGO goed loopt. Dat brengt mij wel tot de opmerking dat hieruit, als dit nou zo'n succesformule is, lering kan worden getrokken voor andere ICT-projecten bij de overheid. Zo veel van dit successen hebben wij niet te vieren.

Staatssecretaris **Teeven**: Ook INDiGO kende moeilijkheden en aanloopproblemen. GPS is natuurlijk altijd een moeilijk project geweest. Dat heeft de minister al gezegd. Dat was het in 2009 ook al. Terecht refereerde de heer Taverne daaraan. Toen zag nog niet iedereen dat. De heer De Wit kan zich dat misschien ook nog herinneren. Gelukkig weten wij dat inmiddels allemaal. Dat verbetert de inzet dus voor iedereen.

De **voorzitter**: Ik moet een beetje lachen om uw laatste opmerking. Fijn dat u er in 2009 al was!

We zijn toe aan de tweede termijn van de Kamer. De tweede termijn van een wetgevingsoverleg is een beetje bijzonder, omdat er moties ingediend kunnen worden. Er staat twee minuten voor de tweede termijn, maar vanwege die bijzonderheid en vanwege het feit dat wij nog ruim in de tijd zitten, zal ik niet strak op de tijd letten.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Op een paar punten wil ik nog even terugkomen. In de eerste plaats kom ik terug op de vraag of het een financiële warboel is. Nee, zei de minister. Hij zei dat er niets onrecht-

matigs is gebeurd. Dat is overigens terecht, want dat heb ik ook gezien. Was er wel iets onrechtmatig gebeurd, dan zou het natuurlijk nog veel erger zijn. Op zichzelf is dat een juiste constatering. Het is in zoverre prettig om te horen dat dit in ieder geval niet aan de orde is. Wel is er buiten de vraag naar de rechtmatigheid in het rapport van de Rekenkamer een heleboel geconstateerd dat mis is. Dat liegt er niet om. De minister erkent dat ook. Hij heeft alleen niet gezegd wat hij vindt van de opmerking van de Rekenkamer dat het aanbeveling verdient dat de minister zijn eigen inzicht vergroot. Ik vond dat een heel harde opmerking. Dat heb ik al vaker gezegd. Is het terecht of is het onterecht dat dit hierin geschreven wordt? Daarop verneem ik graag de reactie van de minister. Het feit dat er een accountantsverklaring is verstrekt, zegt niet zo heel veel. Ik heb zelf een aantal parlementaire onderzoeken mogen doen. En daarin was ook een pregnante rol weggelegd voor de waarde die wij aan een accountantsverklaring toedichten. Bijvoorbeeld de banken in ons land beschikten allemaal over een goedkeurende verklaring. Bij wijze van spreken de dag erop klopten zij echter aan bij de overheid om financiële ondersteuning te krijgen. Dat is de essentie van de discussie op dit moment. De discussie over de accountantsverklaring hoeven wij hier niet te voeren, maar wel moet de discussie worden gevoerd of het juist niet de taak van de accountant moet zijn om, als hij stukken voor zijn neus krijgt, te waarschuwen en dingen aan te wijzen in de jaarrekening die hem opvallen. Daarmee zijn de accountants zelf niet zo gelukkig, maar buiten de accountants is hier redelijk grote overeenstemming over. Het feit dat er op zichzelf een verklaring is, zegt dus nog niet dat er niets aan de hand is. Dat moet de minister dus in ieder geval niet als argument gebruiken. Verder wil ik het afpakken nog een keer naar voren brengen bij dit staatje in het rapport van de Rekenkamer. De minister zei dat hij 49,1 miljoen heeft gerealiseerd in 2012. De ambitie gaat echter over de extra inspanning. Dat beschrijft ook de Rekenkamer. Van 2012 tot 2017 moet die stijgen van 5 miljoen naar 60 miljoen extra. Is dat realistisch? Zo ja, als de minister dat vindt, hoe wil hij dat dan doen? Moeten er meer financieel onderzoekers komen? Moeten er meer rechters komen die ingeschakeld worden? Hoe willen wij dat realiseren? Hoe realistisch is dat?

De **voorzitter**: Kunt u het paginanummer geven van het Rekenkamer-rapport? En kunt u afronden?

De heer **De Wit** (SP): Dat staat op pag. 10 en, ja, ik zal afronden. De eindvraag is: decharge verlenen ja of nee. Gelet op de vele kritiek van de Rekenkamer heeft mijn fractie het idee dat zij op dit moment geen decharge kan verlenen. Zodra mevrouw Berndszen aan het woord is geweest, zal duidelijk zijn welke consequentie de SP-fractie hieraan verbindt.

Mevrouw **Helder** (PVV): Voorzitter. Ik dank de minister en de staatssecretaris voor de beantwoording. De kernvraag die ik gesteld heb, is waarom decharge verleend moet worden als de Kamer onvoldoende mogelijkheden heeft om het gevoerde beleid te kunnen controleren. De minister heeft geantwoord dat er meerdere redenen zijn om decharge te verlenen, namelijk de wijze waarop antwoord is gegeven op de kritiek van de Algemene Rekenkamer. De minister zegt dat het ministerie zich daar rekenschap van geeft, dat de doelstellingen worden geherformuleerd en dat het consistent aan de slag gaat met het formuleren van doelstellingen; het ministerie gaat perfectioneren. De minister en de staatssecretaris scheren er echter aan voorbij dat het helemaal niet zo ver had mogen komen. De Algemene Rekenkamer heeft verdorie bezwaar gemaakt tegen het financiële beheer. Om één voor twaalf is dat bezwaar ingetrokken, maar de Algemene Rekenkamer geeft aan dat het nog maar valt te bezien of het in orde komt. De Rekenkamer zegt dat in het najaar naar aanleiding

van de verhoogde aandacht nog een interim--controle wordt uitgevoerd. We kunnen dus helemaal nog niet controleren of het allemaal goed is gegaan. De kern is dus dat de Kamer het gevoerde beleid niet kan controleren. Dat heeft de Algemene Rekenkamer klip-en-klaar gezegd. Naar aanleiding van de eerste termijn van de regering kan de Kamer het gevoerde beleid nog steeds niet controleren. De minister zegt dat de Kamer hem zijn ambities moet gunnen. Ambities zijn mooi en die kunnen wat de PVV betreft niet groot genoeg zijn. Dat die ambities niet allemaal gerealiseerd worden, is all in the game. Daar zullen wij de minister en de staatssecretaris niet op afrekenen, maar de Kamer moet kunnen controleren. Ik zeg het nog maar een keer. De PVV gunt de minister en de staatssecretaris hun ambitie, maar niet ten koste van het staatsrechtelijke principe «de regering regeert en de Kamer controleert». Het is niet: «de regering ambieert en de Kamer negeert». Zo doen we hier geen zaken. Na wat we vandaag hebben gehoord en gelet op wat de Algemene Rekenkamer heeft gezegd, zeg ik namens de PVV dat ik er geen vertrouwen in heb dat het beleid van het ministerie aan het eind van dit jaar op orde is. Het zal dan ook niet verbazen dat de PVV sterk overweegt om geen decharge te verlenen.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Voorzitter. Omdat ik drie moties wil indienen, zal ik mij vooral daartoe beperken. Ik merk het volgende op over de verklaring van geen bezwaar die de Rekenkamer heeft afgegeven. De heer De Wit heeft daar enkele mooie zinnen aan gewijd en daar sluit ik mij graag bij aan. Het is voor ons moeilijk te controleren of de financiële informatie goed en betrouwbaar is, zoals mevrouw Helder ook al zei. De kanttekeningen die de Algemene Rekenkamer bij het verbeterplan heeft gemaakt, stemmen ook niet direct tot vrolijkheid. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er ernstige onvolkomenheden in het financieel beheer van het ministerie van Veiligheid en Justitie zitten;

overwegende dat er een verbeterplan is opgesteld en dat in het najaar een vervolgonderzoek door de Algemene Rekenkamer plaatsvindt;

spreekt uit dat er geen decharge kan worden verleend totdat de resultaten van het vervolgonderzoek door de Algemene Rekenkamer beschikbaar zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Berndsen-Jansen en De Wit. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 9 (33 605-VI).

Ik wil interrumpen namens de PvdA-fractie. Ik moet namelijk een lastige dubbelrol vervullen. Of de besteding van geld te verantwoorden is, is mijn criterium voor het verlenen van decharge. Er gaat zoveel miljoen naar potje A, is dat inderdaad naar potje A gegaan? Zowel uit de accountants-verklaring als uit het rapport van de Rekenkamer blijkt dat die verant-

woording klopt. Ik deel de kritiek wel, maar is die kritiek wel een-op-een toe te passen op het al dan niet verlenen van decharge?

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Mijn fractie vindt van wel, temeer daar de Algemene Rekenkamer behoorlijk stevige kanttekeningen bij het verbeterplan maakt. Er is grondige analyse nodig van wat fout ging. Er is dus veel fout gegaan. Er wordt ook gevraagd om herbezinning op de inrichting en uitvoering van de controlfunctie, een wezenlijke functie voor financieel beheer! In het najaar komt de Algemene Rekenkamer met een vervolgonderzoek. Als de Algemene Rekenkamer het verbeterplan als voldoende zou beschouwen, was het niet nodig om een vervolgonderzoek te doen. Als om één minuut voor twaalf blijkt dat 9 miljard aan voorschotten worden bijgesteld naar 6 miljard, heb ik er op dit moment met alle respect geen vertrouwen in dat de financiële informatie goed en betrouwbaar is.

De heer **Taverne** (VVD): Ik sluit mij graag aan bij de woordvoerder van de PvdA. Ook namens de VVD-fractie geef ik mevrouw Berndsen in overweging dat de Tweede Kamer precies is in dechargeverlening. Het staat iedereen vrij om daar een eigen opvatting over te hebben, maar dit is geen vrije oefening. Moet de motie volgens D66 niet sterker onderbouwd worden? Volgens mij zijn wij het er allemaal, inclusief de minister en de staatssecretaris, over eens dat er veel is misgegaan. Als de instantie die het finale oordeel moet geven, zegt dat dit strikt genomen kan worden gegeven, moet je wel van heel goede huize komen om het finale oordeel niet te geven.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): De opmerking dat dit geen vrije oefening is, vind ik nogal denigrerend; niet te geloven! Ik houd het rapport voor de heer Taverne omhoog.

De heer **Taverne** (VVD): Dat rapport bediscussiëren wij niet; daar zijn wij het niet over oneens.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Daar zijn wij het niet over oneens, maar het is een weging van argumenten. Het is in dit huis een goed democratisch recht dat partijen hun eigen afweging maken. Mijn partij, D66, maakt deze afweging. Dat doet zij zeker niet lichtvaardig, maar op basis van de argumenten die ik net heb opgenoemd. Ik vind dat de heer Taverne daar wel enig respect voor moet kunnen opbrengen. Ik wil nog twee moties indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat naast het Wetboek van Strafvordering ook het Wetboek van Strafrecht bepalingen bevat die modernisering dan wel opschoning behoeven;

verzoekt de regering, na de modernisering van het Wetboek van Strafvordering ook in kaart te brengen welke bepalingen in het Wetboek van Strafrecht modernisering c.q. opschoning behoeven, en daartoe voorstellen te doen aan de Kamer,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Berndsen-Jansen en De Wit. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 10 (33 605-VI).

De heer **Taverne** (VVD): Misschien heb ik de beantwoording van de minister anders begrepen dan mevrouw Berndsen, maar ik had begrepen dat de minister haar verzoek heeft gehonoreerd. Is het indienen van een motie dan nog nodig?

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik zou heel vilein kunnen zeggen dat de minister de motie dan als ondersteuning van beleid kan bestempelen, want dat doet hij ook altijd met moties van de coalitie. Ik heb echter geen volmondig «ja» gehoord. Daarom leek het mij verstandig om toch een motie in te dienen.

Ik dien mijn laatste motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het ICT-project Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS), bedoeld om papieren strafdossiers te digitaliseren, het budget fors heeft overschreden;

constaterende dat het GPS-project is stopgezet waardoor digitalisering van strafdossiers bij het Openbaar Ministerie en de rechtspraak niet op de oorspronkelijk bedoelde wijze kan plaatsvinden;

van mening dat het voor een versterking van de strafrechtketen onder meer noodzakelijk is dat informatie binnen de strafrechtketen effectief en efficiënt kan worden gedeeld;

verzoekt de regering, stap voor stap inzichtelijk te maken hoe de kostenoverschrijding is ontstaan, in welke mate sprake is van een kostenoverschrijding, hoe deze overschrijding budgettair is en zal worden ondervangen binnen de begroting van Veiligheid en Justitie, hoe de Kamer daarover sinds 2009 door de regering zou zijn geïnformeerd, wat ervoor nodig is om de digitalisering van strafdossiers zo snel mogelijk weer op de rails te krijgen, en de Kamer voor 1 september 2013 over dit alles te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Berndsen-Jansen en De Wit. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 11 (33 605-VI).

De heer **Taverne** (VVD): Voorzitter. De kritiek van de Rekenkamer is niet mals en daar hebben wij uitvoerig over kunnen spreken. Het feit dat die kritiek afkomstig is van de Algemene Rekenkamer – afgezien van wat wij ervan vinden, is de Rekenkamer op dit gebied de hoogste autoriteit voor het regeringsbeleid – weegt zwaar voor de VVD-fractie. Tegelijkertijd stellen wij vast dat juist de gezaghebbende Rekenkamer heeft vastgesteld

voldoende vertrouwen te hebben in de verbeterplannen die de minister en de staatssecretaris hebben gepresenteerd.

In aansluiting op de PvdA-fractie stelt ook de VVD-fractie vast dat er voldoende reden is om decharge te verlenen. Dat neemt echter niet weg dat wij de toezeggingen die vanavond zijn gedaan, onder andere betreft het betalen van rekeningen en andere betrekkelijk eenvoudige dingen, scherp in de gaten zullen houden. Wij gaan ervan uit dat de minister die toezeggingen allemaal nakomt en anders zullen wij hem daarop aanspreken.

Voorzitter: De Wit

De heer **Recourt** (PvdA): Voorzitter. Ik heb in mijn eerste termijn twee kernvragen gesteld. De eerste vraag was: geeft het jaarverslag een getrouw beeld van de werkelijkheid? Ik kan niet anders concluderen dan dat dit het geval is. De Rekenkamer maakt weliswaar de kanttekening dat het «een rommeltje» was en dat de jaarrekening met kunst- en vliegwerk in elkaar is gezet, en aangepast en bijgesteld, maar de externe deskundigen zeggen dat het wel klopt wat er staat. Ik moet een zuivere afweging maken en die is dat decharge kan worden verleend. Dat neemt niet weg dat ik net als andere collega's grote zorgen over de toekomst heb. Mijn tweede vraag was dus: hoe gaat het volgend jaar? De minister heeft gezegd dat het binnen een jaar op orde zal zijn, maar de Rekenkamer is daar kritisch over. Kan de minister ongeveer voorspellen hoe de Rekenkamer de begroting volgend jaar gaat beoordelen? Hij zei dat de Rekenkamer pas in 2015 met een rapport komt, maar het eerstvolgende jaar is 2014.

Ik dank mevrouw Bernds en voor haar voorstel om het Wetboek van Strafrecht op te schonen. Ik heb dat zelf ook weleens voorgesteld. Ik dank de minister voor het feit dat het Wetboek van Strafvordering allereerst wordt opgeschoond. Dat is namelijk het grootste rommeltje, met eindeloze vernummeringen. Dat heeft ook het meeste praktische nut. De minister heeft gezegd dat het Wetboek van Strafrecht aan de orde komt nadat het Wetboek van Strafvordering aan de orde is geweest. Ik heb al eens bepleit om ook het Wetboek van Strafrecht op te schonen. Desalniettemin snap ik de afweging dat op het ministerie beperkte capaciteit beschikbaar is en dat moet gebeuren wat het meest noodzakelijk is. Daarom snap ik dat de minister nu niet zegt: dat gaan we zeker doen. De minister heeft gezegd dat hij zijn hand naar het Openbaar Ministerie heeft uitgestoken. Wij komen daar hopelijk zeer binnenkort over te spreken, want ik ben bang dat we die hand wel nodig hebben. Mensen in het veld zeggen namelijk allemaal dat het aantal fouten ernstig toeneemt en dat zij zich grote zorgen maken. Maar goed, dat is een discussie voor later.

Wij komen ook apart over het GPS, een punt van grote zorg, te spreken. Tot slot wil ik wel dankzeggen voor de brief die kort voor dit AO is gestuurd. Ik had daar zelf om kunnen vragen, wil ik maar zeggen.

Mevrouw **Helder** (PVV): De heer Recourt zei dat het voor de PvdA-fractie doorslaggevend is dat de accountant wel goedkeuring heeft gegeven. Ik vind dat beide heren, zowel de heer Recourt als de heer Taverne, zeer gemakkelijk voorbijgaan aan het feit dat de Algemene Rekenkamer een vervolgonderzoek doet. De Rekenkamer zegt dat het de resultaten nauwgezet zal volgen en de Kamer daarover eventueel tussentijds zal informeren. Ik vraag mij het volgende af. Als de coalitiepartijen al decharge hebben verleend, want ja, de accountant heeft er een klap op gegeven, hoe leggen zij dit dan aan hun kiezers uit als de Algemene Rekenkamer concludeert dat het bezwaar zou moeten herleven? Daar ben ik heel benieuwd naar.

De heer **Recourt** (PvdA): Dat kan ik makkelijk uitleggen. Sterker nog, dat kan ik makkelijker uitleggen dan de PVV-fractie, die dreigt om geen decharge te verlenen. Je verleent decharge als je kunt zeggen: dit geld is naar die post gegaan; dat geld is daaraan uitgegeven. Dat kan ik zeggen; dat kan ik verantwoorden. Ik ben het er wel helemaal mee eens dat het ontzettend slordig en onzorgvuldig is gegaan, waardoor er hersteld moest worden enz. Daarom zegt de Rekenkamer terecht dat met driedubbele oplettendheid wordt bekeken of het daadwerkelijk beter gaat. Ik sta er meer dan achter dat dit het verlenen van decharge niet in de weg staat.

Mevrouw **Helder** (PVV): Ik haak graag aan op de opmerking dat het slordig is gebeurd. Daar zijn wij het namelijk over eens. De PVV verbindt daar de conclusie aan dat het de Kamer zeer moeilijk of zelfs te moeilijk wordt gemaakt om het beleid te kunnen controleren. Dat is echter wel de taak van de Kamer. Als zij daar niet of onvoldoende toe in staat wordt gesteld, vindt de PVV dat zij dit aan haar kiezers heeft uit te leggen. Wij denken er dus blijkbaar verschillend over.

De heer **Recourt** (PvdA): Volgens mij hebben wij nu de kern te pakken. Je verleent geen decharge om het beleid te controleren, maar om de financiële uitgaven te controleren. En die zijn goed. Ik ben het er wel helemaal mee eens dat er zorgen bestaan over het beleid; of het effectief is enz. Op dat punt verschillen wij dus van mening.

Mevrouw **Helder** (PVV): Beleid en de financiële gevolgen daarvan vertonen een mooi causaal verband. Die twee kun je echt niet los van elkaar zien.

De heer **Recourt** (PvdA): Daar denk ik anders over.

Voorzitter: Recourt

Minister **Opstelten**: Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de vragen in tweede termijn. In de kern vragen een aantal leden zich af of wel decharge moet worden verleend. Ik ben onaangenaam verrast, want eigenlijk vind ik dat er geen aanleiding bestaat om geen decharge te verlenen. Iedereen heeft het recht om geen decharge te willen verlenen, maar wij hebben het recht om daarover een standpunt in te nemen en de desbetreffende motie van een judicium, een advies, te voorzien. Ik handel met inachtneming van wat gebeurd is, het wegnemen van het bezwaar in de correspondentie tussen de Rekenkamer en mij, en naar aanleiding van het verbeterplan. De financiële informatie is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften en dan verdient het departement het om decharge te worden verleend. Dat vind ik ook.

Daarbij moet worden meegenomen met welke ambitie wij het plan van aanpak ter hand nemen en hoe serieus wij dat nemen. Het lijkt mij belangrijk dat het parlement in dat kader rugdekking geeft aan de bewindslieden, hoe zij er politiek gezien ook over denken. Wij nemen het zeer serieus. Gelukkig zit de Rekenkamer bovenop wat wij doen. Stel je voor dat het anders zou zijn! Mijn collega van Financiën zit er ook bovenop. Eenieder heeft zijn eigen taak in het bestuur van het land. Dat geldt ook voor de Hoge Colleges van Staat. Daarom zeg ik dat men er gelukkig bovenop zit. Wij hebben die ambitie op het departement volledig ingebouwd, om het tot een succes te kunnen maken en ervoor te zorgen dat de Rekenkamer de volgende keer tevreden is. Wij moeten wel realistisch zijn: het zal niet in één keer gebeuren. De Rekenkamer zal zich van tijd tot tijd laten horen en dat is prima. In 2014 zullen wij de situatie helemaal rond hebben, op alle punten. Dat zal duidelijk zijn in het oordeel dat men in 2014 over ons verslag over 2013 geeft en in het oordeel dat

men in 2015 over ons verslag over 2014 geeft. Er zal in positieve zin sprake zijn van een opbouwende trend. Zo zitten wij erin.

Wij vragen accountants altijd om vragen te stellen en kritisch te zijn. Dat zeg ik ook tegen de heer De Wit. Daarom kijken wij niet met angst en beven naar de Rekenkamer maar ontvangen wij die met open armen. Af en toe hebben wij wel een eigen standpunt. Daarmee kom ik op de tweede vraag van de heer De Wit, over het vergroten van het eigen inzicht. Het is altijd goed om zo'n advies te krijgen.

Ik merk het volgende op over het afpakdossier. Wij zijn met het hele team dat daaraan werkt – ik ben daar natuurlijk het sluitstuk van – ervan overtuigd dat de taakstelling meerjarig realistisch is. Het eerste jaar is dat juist gebleken. We moeten het voor het tweede jaar afwachten. Op dit dossier is het heel belangrijk om ambitieus te zijn en alles uit de kast te halen. Het is prima als de Rekenkamer punten noemt waardoor je de toerekening en de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is bij het afpakken, misschien wat scherper in beeld krijgt. Het is een ontwikkeling. Twee jaar geleden was er nog helemaal niets, maar nu zijn we aan het opbouwen.

Een volgend punt heeft met resultaatverplichtingen te maken. Die hadden we ook een aantal jaren niet. We zijn aan het opbouwen en het kan dus altijd beter. We willen graag aangeven waar we voor staan en welk resultaat we willen halen. We zullen ook aangeven wat het resultaat is en dan hebben we daar een debat over. De Kamer moet namelijk met ons kunnen constateren dat het klopt als we zeggen dat we op koers liggen. Iedereen moet dat kunnen zien.

Dat waren mijn antwoorden op de vragen van de heer De Wit. Ik heb volgens mij geantwoord op de dechargekwestie die mevrouw Helder aan de orde stelde. De heer Taverne en de heer Recourt hebben mij geen nadere vragen gesteld.

Ik kom op de moties die mevrouw Berndszen heeft ingediend. Na wat ik zojuist heb gezegd, is het duidelijk dat ik de motie op stuk nr. 9 moet ontraden.

Ik merk over de motie op stuk nr. 10 op dat ik duidelijk heb aangegeven dat ik het zou bezien. Dat is een andere formulering dan in de motie. Ik wil die ruimte hebben. «Bezien» is iets anders dan dat het gaat gebeuren. Daarom ontraad ik de motie op stuk nr. 10.

In het kader van de motie op stuk nr. 11 heb ik gezegd dat ik een brief zal sturen waarin ik inzicht zal geven in de stappen en de aansluiting van GPS op VPS en KEI. Dat is iets anders dan in de motie staat. Daarin wordt namelijk gesteld dat er overschrijdingen zijn, terwijl het bijgestelde ramingen betreft. Dat is iets anders. Ik wil er zorgvuldig inzicht in geven. Daarom ontraad ik ook de motie op stuk nr. 11.

Mevrouw **Berndszen-Jansen** (D66): Dit verbaast me een beetje. De minister zegt nu namelijk iets anders dan wat hij daarnet heeft gezegd. Hij zei dat hij ons apart over GPS zou informeren; wat is wel en niet gelukt en welke investeringen zijn er gedaan? Naar mijn idee wordt dat in de motie geformuleerd. Het is wat breder omschreven, maar het lijkt mij belangrijk dat de Kamer fatsoenlijk wordt geïnformeerd over het proces. Dat wordt in het dictum van de motie geformuleerd, maar de motie wordt ook nu weer niet als ondersteuning van beleid gezien.

Minister **Opstelten**: Ik wil daar heel precies in zijn. Ik heb een heel precieze toezegging gedaan en daar houd ik mij aan. Met dit soort processen en projecten is het ook buitengewoon belangrijk dat je niet grofmazig maar wat gaat doen. Ik ga de Kamer heel precies over GPS informeren. Ik ga ook heel precies aangeven hoe de aansluiting van GPS op KEI en VPS verloopt. Daar moeten geen misverstanden over bestaan. Als mevrouw Berndszen vindt dat zij met haar motie precies bedoelt wat ik nu zeg, dan kan zij die intrekken.

De **voorzitter**: Namens de PvdA-fractie stel ik een vraag over de motie van mevrouw Berndsen op stuk nr. 11. Heb ik goed begrepen dat de minister met name bezwaar maakt tegen de conclusie van het dictum dat er sprake is van een kostenoverschrijding terwijl het ook een raming kan zijn? Is dat de kern?

Minister **Opstelten**: Er staan een paar onzorgvuldigheden in de motie-tekst, bijvoorbeeld «constaterende dat het GPS-project is stopgezet». Het project is niet stopgezet. Dat leidt dus tot misverstand en dat moeten wij niet hebben. GPS loopt gewoon, maar een heleboel mensen denken dat het er niet meer is. Daarnaast zou er sprake zijn van een kostenoverschrijding, maar dat moet nog maar blijken in de brief die ik zal sturen. Er worden in de motie ook allemaal conclusies getrokken zonder de combinatie die ik echt interessant vind, namelijk die met KEI en VPS. Ik vind mijn toezegging veel scherper en helderder en daarom ontraad ik de motie op stuk nr. 11.

De **voorzitter**: Mijn tweede vraag stel ik als voorzitter: wanneer komt de brief over GPS?

Minister **Opstelten**: Ik wil die brief zo spoedig mogelijk na het zomerreces laten verschijnen. We hebben KEI en VPS. De voortgangsrapportage komt nog voor de zomer. Ik wil ordelijk overleg hebben met de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal. Ik verwacht dat de brief dan in ieder geval voor de begrotingsbehandeling van Veiligheid en Justitie naar de Kamer gaat.

De heer **De Wit** (SP): Begrijpt de minister goed wat in de motie op stuk nr. 9 wordt bedoeld? Het klinkt misschien arrogant, maar als de Kamer deze motie aanneemt, wordt er geen decharge verleend totdat er een nader onderzoek van de Rekenkamer verschijnt. Als dat onderzoek er is, oordeelt de Kamer opnieuw. Bestaat er geen misverstand over dat dit de bedoeling van de motie is?

Minister **Opstelten**: Ja, dat snap ik. Ik vind het prima dat de Rekenkamer een vervolgonderzoek doet naar de manier waarop wij ons plan van aanpak uitvoeren en onze analyse. Men heeft echter al geconcludeerd over ons plan van aanpak en conclusies getrokken over de betrouwbaarheid van onze rekening en ons jaarverslag. Dat zou naar onze mening voor de Kamer voldoende moeten zijn om ons nu al decharge te verlenen.

De **voorzitter**: Er is één toezegging gedaan. Voor de begrotingsbehandeling stuurt de minister een uitgebreide brief over GPS naar de Kamer. Ik dank de bewindspersonen en alle andere aanwezigen voor hun aanwezigheid. Volgende week dinsdag wordt over de ingediende moties gestemd.

Sluiting 21.00 uur